

Operat uzdrowiskowy

uzdrowisko

Czerniawa-Zdrój

Operat Uzdrawiskowy

Uzdrowisko Czarniawa-Zdrój

Adres gminy:	Urząd Miejski w Świeradowie-Zdroju ul. Marszałka Piłsudskiego 15 Powiat: lubański Województwo: dolnośląskie
Obszar Uzdrawiska:	W granicach Gminy Świeradów-Zdrój i Rewirów Leśnych (20) w Gminie Mirsk
Powierzchnia Uzdrawiska:	2756,00,4 ha
Nazwa uzdrawiska:	Uzdrowisko Czarniawa-Zdrój
Zlecniodawca:	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój
Wykonawca:	Fundacja „Uzdrawiska” ul. Szolc – Rogozińskiego 5/26 02-777 Warszawa
Zespół w składzie:	lek med. Zdzisław Cieślukowski mgr inż. Wadim Karpiński mg inż. Marian Wilczyński mgr Magdalena Szymańska

I. Część Ogólna

1. Część opisowa

1) Podstawy prawne opracowania operatu	str. 4
2) Podstawy funkcjonowania Uzdrowiska Czerniawa-Zdrój	str. 6
3) Opis uzdrowiska Czerniawa-Zdrój	str. 9
4) Infrastruktura techniczna	str. 13
5) Plan zagospodarowania przestrzennego	str. 28
6) Strefy ochrony uzdrowskiej	str. 32
7) Zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowskiego	str. 35
8) Profile lecznicze	str. 40
9) Naturalne surowce lecznicze	str. 48
10) Opis klimatu	str. 51
11) Spełnienie kryteriów utrzymania statusu uzdrowska	str. 54
12) Bibliografia	str. 55
13) Załączniki:	

Ewidencja Naczelnego Lekarza Uzdrowska;

Elektroniczny zapis operatu;

Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze naturalnych surowców;

Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze klimatu wystawione przez PAN w Warszawie - Dokumentacja klimatyczna;

II. Część Graficzna Operatu

- 1) mapa strefy „A” ochrony uzdrowskiej w skali 1: 5000
- 2) mapa strefy „B” ochrony uzdrowskiej (zaznaczona strefa „A”) skala 1: 10000
- 3) mapa strefy „C” ochrony uzdrowskiej (zaznaczona strefa „A” i „B”) skala 1:25000
- 4) mapy obszarów górniczych w skali 1:25000
- 5) mapy pomocnicze

1. Podstawy prawne opracowania operatu

Przedmiotem opracowania operatu dla Uzdrowiska Czerniawa-Zdrój (powiat lubański, województwo dolnośląskie) są wymagania zawarte w art.39 ust. 1 *ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych* (Dz. U. z 2017 r. poz.1056 tekst jednolity ze zmianami).

Opracowanie operatu oparto o podstawy formalno – prawne zawarte w:

1. Ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2017 r. poz.1056, tekst jednolity ze zmianami).
2. Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2017 r. poz. 2126 tekst jednolity ze zmianami).
3. Ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz. U z 2017 r. poz.1566 ze zmianami).
4. Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz.799 tekst jednolity ze zmianami).
5. Ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. prawo budowlane (Dz. U. z 2018 r. poz. 1202 tekst jednolity ze zmianami) Ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 tekst jednolity ze zmianami).
6. Ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz o usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1553 tekst jednolity ze zmianami).
7. Ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2017 r. poz. 788 tekst jednolity ze zmianami).
8. Ustawie z dnia 12 stycznia 1991 o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2018 r. poz.1445 tekst jednolity ze zmianami).
9. Ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2018 r. poz. 992. tekst jednolity ze zmianami).
10. Ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2018 r. poz. 1454 tekst jednolity ze zmianami).
11. Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie sposobu kierowania i kwalifikowania pacjentów do zakładów lecznictwa uzdrowiskowego (Dz. U. z 2012 poz.14.).
12. Decyzji Nr 26 Ministra Zdrowia z dnia 20. 03. 2009

13. Uchwale XLIV/341/2009 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 29 grudnia 2009 roku
14. Uchwale XXVI/122/2012 z dnia 30 maja 2012 r. w sprawie zmiany uchwały LXIV/341 z dnia 29 grudnia 2009 r. w sprawie uchwalenia Statutu Czarniawa-Zdrój .
15. Uchwale XXXII/146/2012 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 26 września 2012 r. w sprawie zmiany uchwały XXVI/122/2012 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 30 maja 2012 r. w sprawie zmiany uchwał LXIV/341/2009 z 29 grudnia 2009 r. w sprawie uchwalenia Statutu Czarniawa-Zdrój.

2. Podstawy funkcjonowania uzdrowiska Czerniawa-Zdrój

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z dnia 31 maja 2017 r. poz.1056 tekst jednolity ze zmianami) w artykule 39, ust. 1 stanowi, że "Gmina, która zamierza wystąpić o nadanie danemu obszarowi statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej, w celu określenia możliwości prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego na tym obszarze, sporządza operat uzdrowiskowy".

Na podstawie powyższego aktu prawnego na zlecenie Urzędu Gminy Świeradów-Zdrój został w roku 2009 opracowany operat uzdrowiskowy dla Uzdrowiska Czerniawa-Zdrój.

Minister Zdrowia po zapoznaniu się z przedstawionym operatem zaopiniowanym pozytywnie przez Komisję Uzdrowiskową Rady Miasta Świeradowa-Zdroju wydał Decyzję Nr 26 z dnia 20.03.2009 r. znak MZ-OZU-520-16792-1/WS/09 (zał. nr 1), w której:

1. Potwierdził możliwość prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego na obszarze uznanym za uzdrowisko Czerniawa-Zdrój.
2. Ustalił następujące kierunki lecznicze dla uzdrowiska Czerniawa-Zdrój:
  - ortopedyczno - urazowe,
  - choroby reumatologiczne,
  - choroby dolnych dróg oddechowych,
  - choroby kardiologiczne i nadciśnienie,
  - choroby górnych dróg oddechowych,
  - osteoporoza,
  - cukrzyca.

W uzasadnieniu do w/w decyzji Minister Zdrowia potwierdził, że uzdrowisko Czerniawa-Zdrój:

- 1) Posiada udokumentowane złoża naturalnych surowców - wód leczniczych
- 2) Posiada klimat o właściwościach leczniczych.
- 3) Na obszarze uzdrowiska Czerniawa-Zdrój prowadzą działalność leczniczą 2 zakłady lecznictwa uzdrowiskowego, które są Niepublicznymi Zakładami Opieki Zdrowotnej
  - 1) Szpital Uzdrowiskowy dla Dzieci mieszczący się w: Domu Zdrojowym",
  - 2) Centrum Rehabilitacji - Sanatorium "Czerniawa-Zdrój".
- 4) Posiada określone w przepisach o ochronie środowiska wymagania dla środowiska.

- 5) Posiada infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki energetycznej, wodno - ściekowej, transportu i komunikacji, a także prowadzi właściwą gospodarkę odpadami.
- 6) Posiada powierzchnię uzdrowiska o 2561,4 ha ograniczoną strefą "C" ochrony uzdrowskiej. Na obszarze uzdrowiska znajdują się 3 strefy ochronne.
Obszar uzdrowiska Czerniawa-Zdrój obejmuje powierzchnię administracyjną gminy Świeradów-Zdrój i częściowo obszary (rewiry leśne) gminy Mirsk - Porozumienie nr 8 z dnia 11.10.2008. (zał. nr 2).

Rada Miasta Świeradów-Zdrój po uzyskaniu w/w decyzji podjęła następujące uchwały:

- Uchwałę Nr LXIV/341/2009 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 29 grudnia 2009 w sprawie: uchwalenia Statutu Uzdrowiska Czerniawa-Zdrój, (zał. nr 3)
- Uchwałę XXVI/122/2012 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 30 maja 2012 r. w sprawie: zmiany uchwały LXIV/342/2009 z 29 grudnia 2009 r. w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Czerniawa-Zdrój, (zał. nr 4)
- Uchwałę XXXII/146/2012 r. Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 26 września 2012 r. w sprawie zmiany uchwały XXVI/122/2012 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 30 maja 2012 r. w sprawie zmiany uchwały LXIV/341/2009 z 29 grudnia 2009 r. w sprawie uchwalenia Statutu Uzdrowiska Czerniawa-Zdrój.(zał. nr 5).

Burmistrz Miasta Świeradów-Zdrój pismem z dnia 23 grudnia 2013 r. znak GNI ZP.800.1.2.2012, wystąpił do Ministra Zdrowia z prośbą o zmianę Decyzji Ministra Zdrowia Nr 26 z dnia 20.03.2009 r. znak MZ-OZU-520-16792-1/WS/09 w zakresie:

- zmiany powierzchni i przebiegu stref ochrony uzdrowskiej "B" i "C" w uzdrowisku Czerniawa-Zdrój w powiecie lubańskim, w województwie dolnośląskim.

Minister Zdrowia po rozpatrzeniu wniosku Burmistrza wydał Decyzję Nr 26A znak MZ-OZU-520-34352-1/WS/13 z dnia 15.01.2014, w której orzekł zmienić Decyzję Ministra Zdrowia Nr 26 z dnia 20.03.2009 r. znak MZ-OZU-520-16792-1/WS/09 w zakresie:

- zmiany powierzchni i przebiegu stref ochrony uzdrowskiej "B" i "C" w uzdrowisku Czerniawa-Zdrój w powiecie lubańskim, w województwie dolnośląskim.(zał. nr 6).

W związku z upływającym w 2019 r. dziesięcioletnim okresem ważności operatu uzdrowskiego, Gmina Świeradów-Zdrój przedkłada niniejsze opracowanie celem spełnienia wymagań określonych w art.43 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowskim, uzdrowskach i obszarach ochrony uzdrowskiej oraz

o gminach uzdrowiskowych (DZ. U. z dnia 31 maja 2017 r. poz. 1056 tekst jednolity ze zmianami) o treści *"Gmina, na obszarze, której znajduje się uzdrowisko lub obszar ochrony uzdrowiskowej, jest zobowiązana do sporządzenia i przedstawienia, nie rzadziej niż raz na 10 lat, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia operatu uzdrowiskowego, celem spełnienia przez jej obszar albo jego część wymagań określonych w ustawie."*

3. Opis Uzdrowiska Czerniawa-Zdrój

3.1.1. Gmina Świeradów-Zdrój.

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój położona jest w południowo - zachodniej części województwa dolnośląskiego w powiecie lubańskim.

Gmina położona jest w odległości 19 km od Szklarskiej Poręby, 29 km od Lubania, 34 km od Jeleniej Góry, 160 od miasta wojewódzkiego Wrocławia.

Gmina graniczy z następującymi gminami:

- od wschodu i południowego wschodu z gminą Mirsk,
- od północy z gminą Leśna,
- od zachodu z Republiką Czeską.

Powierzchnia gminy wynosi 20,77 km², stanowi to 4,85% powierzchni powiatu.

– użytki rolne stanowią	41% powierzchni,
– użytki leśne stanowią	40% powierzchni,
– pozostałe stanowią	19% powierzchni

Części i osiedla miasta: Czerniawa-Zdrój, Góreczno, Kamieniec, Łęczyna, Ulicko.

Gminę zamieszkuje 3919 osób, w tym 2097 kobiet i 1822 mężczyzn, gęstość zaludnienia wynosi 189 osób/km.

3.1.2 Ukształtowanie terenu

Według fizyczno-geograficznej regionalizacji Polski gmina Świeradów-Zdrój leży w Obniżeniu Świeradowskim pomiędzy Wysokim Grzbieciem a Grzbieciem Kamienieckim, w obrębie Gór Izerskich w Sudetach Zachodnich.

Miasto położone jest na wysokości od 445m n.p.m. do 600 m n.p.m., różnica wysokości względnych wynosi 155 m.

Pod względem morfologicznym miast Świeradów-Zdrój leży niemal w całości na terenie Gór Izerskich. Ich cechą charakterystyczną jest występowanie dużych zasięgów partii wierzchowinowych, wzniesionych ponad 800 m n.p.m., z których wyrastają poszczególne łagodne kulminacje.

Głównymi jednostkami morfologicznymi są stoki otaczających miasto wzgórz zajmujące 40 - 50% powierzchni, ze zróżnicowanymi spadkami od 5 do 20% oraz dolina rzeki Kwisy o asymetrycznej formie.

3.1.3 Hydrografia

Wody powierzchniowe

Gmina Świeradów-Zdrój jest położona w zasięgu zlewisk morza Bałtyckiego i morza Północnego.

Wody powierzchniowe w większej części gminy poprzez rzekę Bóbr odprowadzane są do Odry a następnie do Bałtyku. Wody z terenu zlewni Izery (południowa część gminy przy granicy z Republiką Czeską) spływają do Łaby a następnie do Morza Północnego.

Główną rzeką odwadniającą teren gminy jest Kwisa, która na terenie gminy płynie tak zwanym Obniżeniem Świeradowskim pomiędzy Wysokim Grzbieciem a Grzbieciem Kamienieckim. Drugim co do wielkości ciekim wodnym obszaru gminy jest Czarny Potok odwadniający obszar Czarniawy-Zdroju.

Obok wymienionych wyżej cieków wodnych obszar gminy jest odwadniany mniejszymi, górskimi potokami, do największych należą: Mirotko, Mokrzyca, Pluskotnik, Santa Maria, Świeradówka.

Sieć rzeczna obszaru uzupełniają liczne bezimienne cieki wodne, zasilające swoimi wodami wymienione powyżej koryta rzek i potoków. Na terenach położonych w północnej części gminy na przedpolu Gór Izerskich naturalną sieć rzeczna uzupełnia system rowów melioracyjnych, służących utrzymaniu właściwych stosunków wodnych na otaczających je obszarach.

Potoki zasilane są wodami podziemnymi, głównie typu szczelinowego i rumoszewego oraz wodami podziemnymi.

Wody podziemne.

Wody podziemne gminy dzielą się na:

wody aluwialne występujące w utworach rzecznych i stożka napływowego, są one najpłytsze ze zwierciadłem wody od kilku cm do 2,0 m,

wody pokryw wietrzelinowych, która pojawia się sporadycznie na różnych głębokościach w glinach w spągowej warstwie wietrzelin na kontakcie skały litej,

wody szczelinowe występujące w skałach krystalicznych starszego podłoża, krążące w spękaniach skalnych i nie tworzące jednolitego horyzontu; występują one w strefie głębokości 30-50 m p.p.t.; układ krążenia tych wód jest bardzo złożony; główna oś ich drenażu jest tzw. uskoki Świeradowa - Czerniawy, na którym bazują ujęcia lecznicze i komunalne.

3.1.4 Klimat

Świeradów-Zdrój położony jest w VII, Sudeckim regionie bioklimatycznym.

Jest uzdrowiskiem podgórskim dolinno- zboczowym o typie bioklimatu umiarkowanie bodźcowym, okresowo silnie. bodźcowym.

Średnia roczna temperatura wynosi 8,7 °C.

Liczba godzin ze słońcem wynosi 1443

Średnia roczna suma opadów wynosi 1 008 mm.

Średnia roczna prędkość wiatru nie przekracza 2,3 m/sek.

3.1.5 Formy Ochrony Przyrody

Obszar gminy Świeradów-Zdrój charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodolecznymi.

Realizując zapisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 poz. 1614 tekst jednolity ze zmianami) zostały wyznaczone na terenie gminy różnorodne formy ochrony przyrody, a mianowicie:

Natura 2000:

- specjalny obszar ochrony (SOO): "Łąki Gór i Podgórze Izerskiego" kod obszaru PLH 020102 o powierzchni 161,0 ha,
- specjalny obszar ochrony (SOO) "Torfowiska Gór Izerskich" kod obszaru PLH020047 o powierzchni 3,0 ha,

- obszar specjalnej ochrony (OSO) "Góry Izerskie" kod obszaru PLB 02 009 o powierzchni 401,0 ha.

3.1.6 Historia

Czerniawa-Zdrój powstała w 1-ej połowie XVII w. jako osada przy hucie szkła, przy której w 1651r. osiedlili się czescy emigranci ewangelicy (eskulanci).

W 1783 odkryto siedem źródeł mineralnych, które przez długi czas nie były wykorzystywane. W dwa lata później poniżej miejscowości rozpoczęto eksploatację rud kobaltu w kopalni Schaffgotschów "Jan Nepomucen". Wydobywanie zakończono w 1787 z powodu wyczerpania złoża.

Pierwsze zakłady lecznicze (dla potrzeb których w 1826 sprowadzono pierwsze wanny kąpielowe) zaczęły powstawać na początku XIX wieku. Pierwszy dom zdrojowy powstał w 1860 r. Obecny dom zdrojowy pochodzi z 1910 r., który został przebudowany i zmodernizowany w roku 1926-ym. Do roku 1945-go działało uzdrowisko pod nazwą Bad Schwarzbach. W roku 1945 otrzymało nazwę Leśny Zdrój a od roku 1946-go Czerniawa-Zdrój. Do roku 1973 Czerniawa-Zdrój działało jako samodzielne uzdrowisko.

Od dnia 1 stycznia 1973 roku sołectwo Czerniawa-Zdrój włączono do granic administracyjnych Świeradowa-Zdroju.

4. Infrastruktura techniczna

4.1 Komunikacja

Komunikacja drogowa

Podstawowymi elementami układu komunikacyjnego gminy są drogi. Przez gminę przebiegają drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne:

1. drogi wojewódzkie:

- nr 358 - prowadząca od miejscowości Orłowice do Szklarskiej Poręby o długości 22,179 km,
  - nr 361 prowadząca od miejscowości Krzemienie do przejścia granicznego w Czarniawie-Zdroju - Nove Mesto o długości 18,800 km,
- Łączna długość dróg wojewódzkich wynosi 40,979 km.

2. drogi powiatowe o łącznej długości 2,561 km

3. drogi gminne o łącznej długości 48,366 km.

Stan dróg utrzymywany w dobrym stanie technicznym.

Gmina posiada rozbudowaną sieć komunikacji samochodowej. Gmina jest dobrze skomunikowana z przyległymi miejscowościami, z miastem powiatowym i wojewódzkim, m.in. z Bolesławcem, Mirskiem, Kamienną Górą, Szklarską, Porębą, Leśną, Lubinem, Lwówkiem Śląskim, Jelenią-Górą, Wrocławiem Łodzią przez zewnętrzne podmioty transportowe np. spółki PKS oraz przewoźników prywatnych.

Komunikacja kolejowa.

Do Świeradowa-Zdroju dochodzi linia kolejowa z Gryfowa Śląskiego poprzez Mirsk, która od kilkunastu lat nie działa.

4.2 Energetyka

Obszar gminy Świeradów-Zdrój jest zelektryfikowany w 100 %. Dystrybutorem energii elektrycznej na terenie gminy jest Tauron-Dystrybucja S.A. z siedzibą w Jeleniej Górze ul. Bogusławskiego 32.

4.3 Ciepłownictwo

Na terenie Uzdrowiska Czarniawa-Zdrój brak jest centralnych systemów ciepłowniczych. Szpitale uzdrowiskowe. sanatoria, hotele, ośrodki wypoczynkowe, posiadają z reguły własne kotłownie, opalane przede wszystkim gazem.

Na obszarze Czarniawy-Zdroju do ogrzewania i uzyskania ciepłej wody eksploatowane są kotłownie olejowe i pompy ciepłe.

Wolno stojące budynki mieszkalne zlokalizowane w zabudowie rozproszonej do ogrzewania i ciepłej wody korzystają z węgla kamiennego i koksu.

Sieć gazowa jest systematycznie rozbudowywana co pozwala na stopniową likwidację kotłowni opalanych paliwem stałym, tj. węglem i koksem.

4.4. Gazownictwo

Gaz ziemny wysokometanowy na teren gminy Świeradów-Zdrój dostarczany jest gazociągiem wysokiego ciśnienia DN 200 relacji Krzewie Wielkie - Mirsk. Stacja redukcyjno-pomiarowa I stopnia zlokalizowana jest na terenie gminy Mirsk.

Przesyłowe i rozdzielcze gazociągi średniego ciśnienia doprowadzają gaz do odbiorców na terenie Świeradowa-Zdroju i Czerniawy-Zdroju.

Dystrybutorem gazu na teren Gminy Świeradów-Zdrój jest Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. ul. M. Kasprzaka 25, 01-224 Warszawa - Dolnośląski Oddział Obrotu Gazem we Wrocławiu, Biuro Handlowe - Region Zgorzelecki ul. Gazowa 1, 59-800 Lubań.

4.5. Teletechnika

Teletechnika przewodowa obejmuje swoim zasięgiem cały obszar gminy co zaspakaja potrzeby mieszkańców w zakresie dostępu do łączności telefoniczne.

Telefonia przewodowa obejmuje swym zasięgiem cały obszar gminy przez co zaspokojone są potrzeby mieszkańców i kuracjuszy w zakresie dostępu do łączności telefonicznej, która została uzupełniona i zwiększona przez dynamicznie rozwijający się system telefonii bezprzewodowej.

Do gminy Świeradów-Zdrój dociera także podziemna sieć światłowodowa, pozwalająca na korzystanie z dobrej jakości usług teletechnicznych (Internet). Sieć ta jest systematycznie rozbudowywana.¹

4.6 Ochrona Środowiska

Władze gminy uzdrowiskowej Świeradów-Zdrój dużą uwagę przywiązują do realizacji zadań nałożonych na gminę uzdrowiskową w zakresie ochrony środowiska.

Realizując zadania nałożone na gminę w art. 14 Ustawy z dnia z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz.799 tekst jednolity ze zmianami) Urząd Gminy opracował:

"Program Ochrony Środowiska" Gminy Świeradów-Zdrój. Program ustalony został Uchwałą Nr XII/80/2005 Rady Miasta Świeradów-Zdrój w dniu 15 października 2005 roku w sprawie ustalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój. Gmina Świeradów-Zdrój posiada opracowany i realizowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej uchwalony Uchwałą Nr XIV/67/2015 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 26 sierpnia 2015 r. w sprawie przyjęcia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Świeradów-Zdrój.

Realizacja Planu ma przyczynić się do osiągnięcia celów:

- redukcji emisji gazów cieplarnianych,
- zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- redukcji zużycia energii finalnej poprzez podniesienie efektywności energetycznej,
- przyczynić się do poprawy jakości powietrza na obszarze gminy.

Zadania z zakresu ochrony środowiska w Gminie Świeradów-Zdrój realizuje Referat Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami Urzędu Miejskiego w Świeradowie-Zdroju.

Do najważniejszych zadań referatu wynikających z w/w programu oraz z zakresu czynności należy:

- realizacja zadań wynikająca z przepisów ustawy Prawo Ochrony Środowiska oraz ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska,
- opracowanie gminnego programu ochrony środowiska i nadzór nad jego realizacją,
- realizacją planu ograniczenia niskiej emisji na terenie gminy,
- realizacja zadań z zakresu gospodarki wodnej i ochrony wód,
- nadzorowanie i przestrzeganie regulamin utrzymania czystości i porządku w gminie,
- realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy,
- monitorowanie stanu zieleni i małej architektury na terenie gminy,
- kierowanie i nadzór nad pracami związanymi z utrzymaniem zieleni i małej architektury na terenie gminy,
- prowadzenie prawidłowej gospodarki leśnej i ochrony gruntów leśnych,
- nadzór i koordynacja czynności nad utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy,

- prowadzenie spraw z bieżącym utrzymywaniem i eksploatacją sieci kanalizacji sanitarnej, deszczowej, sieci ogólnospławnej i wodociągowej, oczyszczalni ścieków,
- prowadzenie spraw związanych z odbiorem i składowaniem odpadów,
- kontrola przestrzegania zapisów Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami,
- współpraca z właścicielami i zarządcami sieci gazowej, telekomunikacyjnej, energetycznej, ciepłowniczej, wodociągowej i kanalizacyjnej w zakresie działań planistycznych, remontowych i dokumentacyjnych.

Na terenie gminy Świeradów-Zdrój funkcjonuje dobrze zorganizowana, szeroko rozbudowana infrastruktura techniczna. Elementy infrastruktury technicznej są na bieżąco konserwowane i jeżeli zachodzi potrzeba remontowane oraz rozbudowywane przez jednostki podległe gminie i wykonawców zewnętrznych. Na terenie gminy prawidłowo prowadzona jest gospodarka odpadami.

4.7 . Gospodarka wodno - ściekowa.

Zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy realizuje Referat Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami Urzędu Miejskiego w Świeradowie-Zdroju.

4.7.1 Sieć wodociągowa

Dostawa wody w gminie odbywa się z pięciu źródeł w tym:

- z 3 ujęć znajdujących się na potokach a mianowicie:
  - Ujęcie Łużyca - o średnim dobowym poborze wody 395,30 m³/dobę, długość wodociągów 18,398 km, sieć wykonana z rur stalowych i PE, ujęcie znajduje się na potoku Łużyca Strużyna 593 m n.p.m.,
  - Ujęcie Wrzos - o średnim dobowym poborze wody 527,00 m³/dobę, długość wodociągów 16,282 km, sieć wykonana z rur stalowych, żeliwnych i PE, ujęcie znajduje się na potoku Świeradówka, 565 m n.p.m.,
  - Ujęcie Bronka Czecha - o średnim dobowym poborze wody 374,60 m³/dobę, długość wodociągów 5,380 km, sieć wykonana z rur stalowych żeliwnych, PE, ujęcie znajduje się na potoku Santa Maria, 592m n.p.m.

Układ poboru wody z ujęć to układ grawitacyjny, sporadycznie wspomagany poprzez pompy zamontowane w ujęciu Łużyca oraz pompownię na ulicy Strumykowej.

- z 2 ujęć powierzchniowo - podziemnych a mianowicie:

- Ujęcie Czarny Potok - o średnio dobowym poborze wody 285,00 m³/dobę, długość wodociągu 3,012 km, sieć wykonana z rur PCV i PE,
- Ujęcie "Teresa", "Brunon", "Stefan" - ujęcie wody powierzchniowo-podziemne na potoku Kamiennym składa się z dwóch ujęć powierzchniowych oraz trzech ujęć szczelinowo-rumoszowych. Wody z tych ujęć spływają do zbiornika wyrównawczego.

Średnio dobowy pobór wody wynosi 384,7 m³/dobę, długość wodociągu 4,347 km, sieć wykonana z rur stalowych, żeliwnych, PCV i PE. Stan techniczny i sanitarny ujęć jest dobry. Są one ogrodzone i zabezpieczone.

Ujęcia posiadają ważne pozwolenia wodno prawne przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela nr 1

Lp.	Numer pozwolenia	Data wydania	Data obowiązywania	Dotyczy	Na kogo wydane	Przez kogo wydane	Zmiany do pozwoleń
1.	RŚ-6223-15/2588/05/06	19.02.2006 r.	01.03.2026 r.	Ujęcie Wrzos	Zakład Gospodarki Komunalnej Świeradów-Zdrój	Starosta Lwówecki	Na podstawie uchwały Rady Miasta z dnia 24 lutego 2010 roku uchwałę nr LXVII/357/2010 Rady Miasta Świeradów-Zdrój w sprawie likwidacji Zakładu Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą 59-850 Świeradów-Zdrój ul. Wiejska 9 wszelkie zobowiązania i prawa przejęła Gmina Miejska Świeradów-Zdrój
2.	RŚ.6341.36.2011	31.01.2012 r.	31.12.2032 r.	Ujęcie Łużyca	Gmina Miejska Świeradów-Zdrój	Starosta Lubański	
3.	GŚ.6341.9.2011.2	29.07.2011 r.	31.12.2031 r.	Ujęcie Czarny Potok	Uzdrowisko Świeradów	Starosta Lwówecki	Decyzją nr WR.ZUZ.3.421.154. 2018.MCZ z dnia 11.06.2018 r. Dyrektora Zarządu Zlewni w Lwówku Śląskim Gmina Miejska Świeradów-Zdrój przejęła prawa i obowiązki wynikające z przedmiotowych pozwoleń
4.	GŚ.6341.8.2011.2	29.07.2011 r.	31.12.2031 r.				

5.	GŚ.6341. 52.2013.2	14.01.201 3 r.	31.12.2032 r.	Ujęcie Bronka Czecha	Gmina Miejska Świeradów- Zdrój	Starosta Lwówecki	

4.7 2 Kanalizacja

Sieci kanalizacyjne na terenie gminy Świeradów-Zdrój mają łączną długość 49,1 km, wykonana jest z rur PCV, betonowych, kamionkowych. Sieć kanalizacyjna jest systematycznie rozbudowywana. Gminna sieć kanalizacyjną uzupełniają niezależne systemy kanalizacji, np. zbiorniki bezodpływowe, znajdujące się w eksploatacji innych podmiotów niż gmina

4.7.3 Oczyszczalnie ścieków:

Na terenie gminy znajdują się dwie mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków.

1. Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w Świeradowie-Zdroju przy ul. Wiejskiej 9
Charakterystyka oczyszczalni przedstawiona jest w operacie uzdrowiskowym Świeradowa-Zdroju.
2. Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w Świeradowie-Zdroju przy ul. Wierzbowej.
Oczyszczalnia przeznaczona jest do odbioru ścieków przede wszystkim dla obszaru Uzdrowiska Czerniawa-Zdrój.

Właścicielem i prowadzącym eksploatację oczyszczalni jest Urząd Gminy Miejskiej w Świeradowie-Zdroju.

Mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana przy ul. Wierzbowej wybudowana jest przede wszystkim na potrzeby Osiedla Czerniawa a ścieki dopływają systemem kanalizacji miejskiej grawitacyjnie.

Rodzaj pozwolenia: pozwolenie wodnoprawne

- organ wydający pozwolenia: Starosta Lubański, znak pozwolenia: RŚ.6341.24.2011, z dnia
- data obowiązywania pozwolenia: na czas oznaczony do 31.10.2021r.,
- rodzaj ścieków: ścieki komunalne.

Charakterystyka urządzeń oczyszczających lub podczyszczających ścieki: oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna.

- Przepustowość oczyszczalni według ($m^3/dobę$) 250.
- Wielkość oczyszczalni wyrażona wielkością RLM 1467.
- Miejsce wprowadzania ścieków: obszar dorzecza Odra.
- Region wodny lub nazwa części wód przybrzeżnych: Środkowa Odra.

- Nazwa odbiornika w przypadku wód powierzchniowych Czarny Potok
- Inne ustalenia pozwolenia: O_{ma} , c_{ocm} , = 91250 m'/rok, O_{mh} =22,06 m'/h

Zastosowano trzystopniowy mechaniczno-biologiczny proces oczyszczania ścieków z niskoobciążonym osadem czynnym, z redukcją związków biogennych, ze stabilizacją osadu. Opis obiektów oczyszczalni:

- zbiornik retencyjny z sitem spiralnym pionowym bezwałowym i pompownią ścieków surowych. Ścieki surowe do oczyszczalni transportowane są rurociągiem grawitacyjnym, trafiają do zbiornika retencyjnego, w którym zainstalowane jest sito spiralne bezwałowe pionowe z systemem separacji skratek (na sicie wyłapywane są większe zanieczyszczenia naniesione przez ścieki). Do zbiornika retencyjnego trafiają również ścieki dowożone wozami asenizacyjnymi, po przepłynięciu przez stację zlewczą ścieków dowożonych,
- stacja zlewczą z pomiarem - do przyjmowania ścieków dowożonych wozami asenizacyjnymi, zintegrowanego urządzenia do mechanicznego oczyszczania ścieków - ma na celu wyeliminowanie ze ścieków większych, pływających lub wleczonych nieczystości stałych oraz wyeliminowanie zanieczyszczeń nierozkładalnych (plastik, papier) i piasek,
- osadnik wstępny - w osadniku wstępnym oddzielane są zawiesiny łatwo opadające i rozpoczęte są procesy tlenowo-beztlenowe. W osadniku wstępnym rozpoczyna się proces odazotowania ścieków oraz proces przeróbki osadu,
- komora anoksyjna - z osadnika wstępnego ścieki przepływają grawitacyjnie do zbiornika niedotleniowego (komory anoksyjnej), gdzie następuje wymieszanie ich ze ściekami i osadem czynnym, podawanym z ostatniej komory napowietrzania za pomocą znajdującej się tam pompy recyrkulacyjnej. Do komory anoksyjnej recyrkulowany jest również osad z osadnika wtórnego. Mieszanie ścieków surowych w komorze niedotleniowej z osadem czynnym realizowane jest za pomocą mieszadła poziomego wolnoobrotowego i energii strumienia ścieków recyrkulowanych.
- komory osadu czynnego - po komorze niedotleniowej ścieki poddawane są procesowi głębokiego napowietrzania w połączonych szeregowo 2 komorach osadu czynnego, przy pomocy sprężonego powietrza dostarczanego dmuchawami i zainstalowanymi przy dnie zbiorników rusztami napowietrzającymi. W zbiornikach napowietrzanych następuje proces przyrostu masy osadu czynnego

z równoczesnym rozkładem biologicznym organicznych substancji ścieków i redukcja BZT5.

- osadnik wtórny - po procesie napowietrzania ścieki przepływają do osadnika wtórnego, gdzie następuje końcowy proces oddzielania i sedymentacji osadu czynnego. Pozbawione zawiesiny ścieki poprzez przelew powierzchniowy i urządzenie pomiarowe przepływu odprowadzane są rurociągiem grawitacyjnym na filtr kanałowy a później do Czarnego Potoku,
- komora stabilizacji osadu - w komorze stabilizacji osadu następuje proces tlenowej stabilizacji osadu, osad ustabilizowany tlenowo podawany jest za pomocą pomp do odwadniania na prasę odwadniania osadu,
- budynek wielofunkcyjny techniczny z częścią socjalną w budynku znajdują się następujące pomieszczenia: pokój obsługi, szatnia czysta, szatnia brudna, WC, umywalnia, korytarz, pomieszczenie dmuchaw z agregatem prądotwórczym, pomieszczenie prasy osadu,
- wiata osadu - osad po prasie podawany jest podajnikiem ślimakowym do wiaty osadu.

4.8 Gospodarka odpadami

. Odpady komunalne

Gospodarka odpadami komunalnymi na terenie gminy Świeradów-Zdrój oparta jest o ustawę z dnia 13 września 1966 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2918 r. poz.1454 tekst jednolity ze zmianami).

Gospodarkę odpadami komunalnymi na terenie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój regulują następujące uchwały:

1. Uchwała Nr XII/81/2006 Rady Miasta Świeradów-Zdrój Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 26 października 2006 r. w sprawie uchwalenia Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój.
2. Uchwała nr XXXV/72/2012 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z 19 grudnia 2012 r. w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku w Gminie Miejskiej Świeradów-Zdrój (wraz z jej nowelizacjami),
3. Uchwała nr XL/192/2013 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 27 lutego 2013 roku w sprawie: postanowienia o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne (wraz z jej nowelizacjami),

4. Uchwała nr XL/195/2013 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 27 lutego 2013 roku w sprawie: ustalenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.
5. Uchwała nr XXIX/150/2016 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z 14 lipca 2016 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczaną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami
6. Uchwała nr XXIX/149/2016 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z 14 lipca 2016 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości na terenie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój.
7. Uchwała nr XL/193/2013 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 27 lutego 2013 roku w sprawie: wyboru metody ustalenia opłaty oraz określenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi odebranymi od właścicielki nieruchomości na terenie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój.

Usługę odbioru odpadów komunalnych świadczy Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych „Izery” z Lubomierza.

Gmina Świeradów-Zdrój przypisana została do Środkowosudeckiego Regionu Gospodarki Komunalnej (RIPOK).

Od 2013 roku czynny jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który zlokalizowany przy ulicy Grunwaldzkiej.

Na terenie Gminy Świeradów-Zdrój zorganizowane zostały Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) poprzez umieszczenie pojemników w wyznaczonych obiektach, tj.

- Świeradów Zdrój - budynek Urzędu Gminy przy ulicy I I-go Listopada/ I pojemnik/
- Świeradów Zdrój - Apteka przy ulicy Zdrojowej /I pojemnik/
- Świeradów Zdrój - Apteka przy ulicy Nad Potokiem /I pojemnik/
- Świeradów Zdrój - Zespół Szkół przy ulicy Marii Skłodowskiej-Curie/ I pojemnik/
- Świeradów Zdrój - Szkoła Podstawowa nr 2 przy ulicy Sanatoryjnej /1 pojemnik/
- Świeradów Zdrój - Przedszkole Miejskie przy ulicy Piłsudskiego /I pojemnik/
- Świeradów Zdrój - budynek Urzędu Miasta przy ulicy Piłsudskiego /I pojemnik/

Do pojemników mieszkańcy gminy mogą wrzucać odpady, tj. odpady komunalne, papier, odpady szklane, przeterminowane leki, baterie, małe akumulatory.

Częstotliwość i harmonogram odbierania odpadów:

Tab. nr 1

Lp	Rodzaj odbieranych odpadów komunalnych	Częstotliwość odbierania odpadów komunalnych
1.	Nie segregowane, zmieszane odpady komunalne	1 raz na tydzień, w ścisłym centrum 2 razy na tydzień
2.	Papier i tektura	1 raz na 2 tygodnie
3.	Tworzywa sztuczne, metal, opakowania wielomaterialowe	1 raz na 2 tygodnie
4.	Odpady szklane	1 raz na 2 tygodnie
5.	Odpady ulegające biodegradacji, w tym odpady zielone	1 raz na tydzień
6.	Popiół	-sezon letni (od 1 czerwca do 31 października) - 1 raz w miesiącu -sezon zimowy (od 1 listopada do 31 maja) - 1 raz w tygodniu
7.	Zużyty sprzęt elektroniczny i elektryczny	raz do roku
8.	Zużyte baterie i akumulatory	1 raz na 4 tygodnie
9.	Przeterminowane leki	1 niż raz na 4 tygodnie

Na terenie gminy nie ma wysypiska odpadów komunalnych.

Gmina Świeradów-Zdrój posiada opracowany program w zakresie gospodarki odpadami, który określa:

- zapobieganie powstawania odpadów,
- ograniczanie ilości odpadów oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użytkowania,
- zapewnienie zgodnie z zasadami ochrony środowiska odzysku i unieszkodliwiania powstałych odpadów,
- wypracowanie sposobu realizacji przez gminę zadań związanych z gospodarką odpadami i wskazanie sposobów ich realizacji.

Odbiór odpadów komunalnych.

Wykaz podmiotów posiadających stosowne uprawnienia do wywozu odpadów z Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój znajduje się w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Świeradowie-Zdroju.

Składowiska odpadów komunalnych

Na terenie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój nie ma składowisk odpadów innych niż niebezpieczne. Całość wytworzonych odpadów trafia do instalacji i na składowiska poza terenem gminy.

Składowiska odpadów przemysłowych

Na terenie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój nie ma składowisk odpadów przemysłowych.

Składowiska odpadów niebezpiecznych

Na terenie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój nie ma składowisk odpadów niebezpiecznych.

Plan zagospodarowania przestrzennego gminy nie przewiduje terenów pod budowę instalacji lub urządzeń unieszkodliwiania oraz zagospodarowania odpadów (w tym składowisk odpadów).

Zbieranie odpadów zmieszanych w miejscu ich powstania.

Gmina Miejska Świeradów-Zdrój posiada imienny wykaz umów zawieranych między wytwórcami odpadów komunalnych zmieszanych a poszczególnymi podmiotami gospodarczymi posiadającymi stosowne koncesje Burmistrza Miasta na odbiór odpadów komunalnych.

Pojemniki stosowane przez podmioty gospodarcze na terenie Gminy Miejskiej i wytyczne wynikające z regulaminu utrzymania porządku i czystości, dotyczące zbierania zmieszanych odpadów komunalnych zawierają następujące wymagania:

1. Do zbierania odpadów komunalnych na nieruchomości oraz na drogach publicznych przeznacza się pojemniki, kontenery, worki, kosze na śmieci.
2. Urządzenia przeznaczone do zbierania odpadów komunalnych przez właścicieli nieruchomości mogą stanowić jego własność lub podmiotu uprawnionego.

1. Urządzenia przewidziane do zbierania odpadów na terenie gminy to:

- 1) pojemniki na odpady o pojemności 80 l, 110 l, 120 l, 240 l, 1100 l;
- 2) kontenery 1,5 m³; 4,5 m³; 5 m³; 7 m³;
- 3) kosze uliczne o pojemności 50 l;
- 4) worki,
- 5) pojemniki przeznaczone do selektywnej zbiórki opakowań ze szkła, tworzyw sztucznych, papieru i tektury oraz pojemniki do zbiórki zużytych baterii.

Pojemniki wymienione w ust. 1, są wyposażone w szczelne pokrywy zabezpieczające gromadzone odpady przed dostępem zwierząt oraz opadów atmosferycznych oraz poddawane dezynfekcji.

Odbieranie odpadów wielkogabarytowych odbywa się na bieżąco w zależności od potrzeb, w sposób uzgodniony z odbiorcą odpadów.

Wywóz łatwo psujących się odpadów spożywczych pochodzących ze sklepów, restauracji, i innych placówek tego typu, musi odbywać się, co najmniej dwa razy w tygodniu a dla placówek pracujących 7 dni w tygodniu, co najmniej 3 razy w tygodniu.

Selektywna zbiórka odpadów

Na terenie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój realizowana jest selektywna zbiórka odpadów podlegających biodegradacji oraz odpadów opakowaniowych (szkło, plastik, makulatura).

Wysegregowane odpady pochodzące z terenu Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój odbierane są przez Zakład Gospodarki i Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Lubania, przy ulicy Lwóweckiej 8.

Odpady komunalne pochodzące z wstępnej segregacji składowane zostały w Centrum Utylizacji Odpadów w Lubaniu przy ulicy Bazaltowej 1.

Właściciele lub zarządcy nieruchomości zobowiązani są do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Selektywna zbiórka odpadów ulegających biodegradacji.

Na terenie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój nie jest prowadzona zbiórka odpadów ulegających biodegradacji. W celu ograniczenia ilości odpadów komunalnych dopuszcza się kompostowanie odpadów organicznych – w sposób nie stwarzający uciążliwości dla otoczenia.

.Na terenie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój prowadzona jest selektywna zbiórka baterii zawierających substancje niebezpieczne. Pojemniki na zużyte baterie znajdują się w placówkach oświatowych na terenie Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój raz w zakładach usługowych FOTO PLUS Małgorzata Biernat w Świeradowie-Zdroju.

4.9. Działalność gospodarcza

Na terenie miasta i gminy na dzień 31. 12. 2019 liczba podmiotów gospodarczych, których głównym miejscem wykonywania działalności jest gmina Świeradów-Zdrój wynosiła 356 (wg raportu gminy o przedsiębiorcach działających na terenie gminy).

Podstawowe rodzaje wykonywanej działalności: praktyka lekarska, praktyka pielęgniarek i położnych, budownictwo (wykonywanie robot budowlanych, instalacyjnych wod.- kan., elektrycznych, ziemnych, projektowanie, nadzór budowlany), prowadzenie aptek, transport, sprzedaż detaliczna i hurtowa produktów żywnościowych, napojów, alkohol, wyrobów tytoniowych, działalność fotograficzna, działalność fizjoterapeutyczna, sprzedaż detaliczna i hurtowa owoców, warzyw, sprzedaż detaliczna i hurtowa wyrobów tekstylnych, odzieży, obuwia, hotelarstwo, restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne, usługi krawieckie, usług fryzjerskie i kosmetyczne, produkcja i sprzedaż pieczywa, wyrobów cukierniczych.

4.10. Działalność rekreacyjno-wypoczynkowa

Świeradów-Zdrój znana jest przede wszystkim jako uzdrowisko posiadające surowce lecznicze do leczenia różnego rodzaju schorzeń. Na leczenie do obiektów szpitalnych i sanatoryjnych przyjeżdżają kuracjusze stacjonarni z całego kraju.

Nową formą leczenia uzdrowiskowego jest leczenie ambulatoryjne wprowadzone w latach pięćdziesiątych ubiegłego stulecia, które spowodowało znaczny rozwój turystyki potocznie zwaną turystyką leczniczo - uzdrowiskową. Uzupełniającymi formami turystyki jest turystyka rekreacyjna i aktywna. Świeradów-Zdrój ze względu na swe położenie, klimat, surowców leczniczych jest atrakcyjną miejscowością dla uprawiania tej formy turystyki. Znaczący wpływ na rozwój turystyki pieszej i rowerowej ma obecność szlaków turystycznych a mianowicie:

szlaki piesze

- szlaki czerwone:
  - Główny Szlak Sudecki im. Mieczysława Orłowicza,
  - Świeradów-Zdrój - Stóg Izerski - Świeradów-Zdrój,
  - Świeradów-Zdrój - Schronisko PTTK na Stogu Izerskim - Polana Izerska - Przednia Kopa - Wysoka Kopa - Izerskie Garby - Kopalnia Stanisław - Wieczorny Zamek - Wysoki Kamień - Hutnicza Górka - Szklarska Poręba,
- szlaki niebieskie:
  - Świeradów-Zdrój - Sępia Góra - Płókowy Mostek - Dolina Kwisy - Świeradów-Zdrój,
  - Świeradów-Zdrój - Polana Izerska - Schronisko PTTK na Stogu Izerskim - Świeradów-Zdrój.
  - Świeradów-Zdrój - Polana izerska - Hala Izerska - Chatka Górzystów,

- szlaki zielone:
- Świeradów-Zdrój - Zajęcznik - Czarniawa-Zdrój - Dolina Czarnego Potoku - Świeradów - Zdrój,
- Świeradów-Zdrój - Zajęcznik - Świeradów-Zdrój,
- Świeradów-Zdrój - Stóg Izerski - Smrek (Cz).

Trasy rowerowe - w okolicach Świeradowa-Zdroju jest ich około 200 km, między innymi:

- Trasa MTB "Lang Team" o długości 5.9 km. Rozpoczyna się i kończy przy Domu Zdrojowym w Świeradowie-Zdroju;
- Trasa "Dookoła Kwisy" o długości ok. 25 km. Rozpoczyna się i kończy przy Domu Zdrojowym w Świeradowie-Zdroju.

Do dyspozycji przyjeżdżających na leczenie ambulatoryjne pacjentów, wczasowiczów, turystów na terenie uzdrowiska znajduje się dobrze rozwinięta sieć hoteli i pensjonatów. oraz szeroko rozwinięta sieć podmiotów prowadzących działalność w zakresie usług gastronomicznych - restauracji, kawiarni, małej gastronomii, itp.

4.11 Ewentualne zagrożenia ekologiczne

4. 11.1. Zagrożenia związane z gospodarką ściekową

Ścieki z terenu gminy spływają do oczyszczalni ścieków i jako wody oczyszczone spływają do wód powierzchniowych płynących. Ścieki pozabiegowe spływają do oczyszczalni gdzie po oczyszczeniu spływają do wód powierzchniowych płynących. Ścieki te nie stanowią zagrożień.

Niekontrolowane wprowadzanie ścieków do ziemi jest zagrożeniem dla jakości płytszych warstw, wód podziemnych i gruntów. Jest to związane między innymi z nieszczelnością zbiorników bezodpływowych, które nie są skanalizowane.

Zanieczyszczenie wyżej wymienionymi ściekami ma jedynie charakter punktowy w związku z tym w świetle zagrożeń dla środowiska należy uznać je za niewielkie.

4.11.2. Zagrożenia związane z ruchem samochodowym

W wyniku natężenia ruchu samochodowego wzrasta poziom hałasu, wibracji i emisji spalin w obrębie tras komunikacyjnych. Transport przyczynia się również do zanieczyszczenia gleb, a w konsekwencji wód poprzez wymywanie zanieczyszczeń i ich infiltrację do gruntu. Zagrożenie to dla środowiska zarówno obecnie jak i w przyszłości można określić jako niewielkie.

4.11.3 Zagrożenia związane z zabudową terenów

Podstawowym źródłem niekorzystnych zmian w krajobrazie i rzeźbie terenu będzie dalszy wzrost powierzchni terenów zainwestowanych, głównie przeznaczonych pod indywidualną zabudowę mieszkaniową i usługową. Zagrożenie to na terenie gminy Polanica-Zdrój jest niewielkie.

4.11.4. Zagrożenie powodziowe

Teren gminy Świeradów-Zdrój leżąc nad górską rzeką Kwisa i potokiem Czarny Potok narażony jest na zalewanie przez wody powodziowe. Aby zapobiec skutkom ewentualnych zniszczeń przez wody powodziowe władze gminy podejmują różne działania między innymi przez ograniczenia ingerencji w środowisko, stosowanie różnych zabezpieczeń itp.

4.11.5. Inne zagrożenia

Szczegółowe Informacje o stanie czystości powietrza, natężeniu hałasu i innych czynnikach mających wpływ na działalność leczniczą w Świeradowie-Zdroju i ewentualnych zagrożeniach znajdują się w opracowaniu Instytutu Geografii Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyńskiego Polskiej Akademii Nauk "Właściwości lecznicze klimatu uzdrowiska Świeradów-Zdrój".

Opracowanie jest integralną częścią niniejszego operatu uzdrowiskowego.

5. Zagospodarowanie przestrzenne

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne w gminie związane jest z kształtowaniem i prowadzeniem polityk przestrzennej w oparciu o ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz.1945 tekst jednolity ze zmianami).

Podstawowym dokumentem określającym Obecnie na terenie gminy Świeradów-Zdrój obowiązuje Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego uchwalony Uchwałą nr IX/50/2019 Rady Miasta Świeradów-Zdrój z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Świeradów-Zdrój. (Dziennik Urzędowy województwa dolnośląskiego z 23 maja 2019 poz. 3399).

Planowanie zawiera ustalenia dla następujących terenów:

- 1) zabudowy mieszkaniowej,
- 2) obsługi produkcji w gospodarstwach leśnych,
- 3) zabudowy techniczno- produkcyjnej,
- 4) zieleni urządzonej,
- 5) obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej,
- 6) komunikacji pieszej,
- 7) obsługi komunikacji drogowej
- 8) terenów otwartych,
- 9) terenów komunikacji.

Podstawą zapisów planu jest położenie poszczególnych terenów objętych jego ustaleniami w zasięgu:

- 1) strefy ochronnej „A” uzdrowiska Świeradów-Zdrój,
- 2) strefy ochronnej „B” uzdrowiska Świeradów-Zdrój,
- 3) strefy ochronnej „A” uzdrowiska Czarniawa-Zdrój,
- 4) strefy ochronnej „B” uzdrowiska Czarniawa-Zdrój,
- 5) stref ochronnych „C” uzdrowisk Świeradów-Zdrój i Czarniawa Zdrój.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Świeradów-Zdrój

Do szans na rozwój miasta uzdrowiskowego w oparciu o plan i strategię zrównoważonego rozwoju miasta należy zaliczyć:

1. dużą mobilność mieszkańców,
2. duży potencjał ludzi do pracy (ludność w wieku produkcyjnym),
3. zaplecze medyczne,

4. stworzenie nowych miejsc pracy w skali makro,
5. wzrost poziomu edukacji społeczeństwa,
6. możliwości edukacyjne,
7. tworzenie miejsc pracy w innych gminach i poza granicami kraju,
8. polepszenie warunków płacowych w skali makro.

W zakresie gospodarki i rolnictwa

- możliwość rozwoju i zagospodarowania terenów inwestycyjnych,
- potencjał inwestycyjny gminy i inwestorów prywatnych,
- sprzyjający klimat dla inwestorów,
- zasoby wód mineralnych,
- przedsiębiorczość społeczności lokalnej,
- brak uciążliwego przemysłu,
- środki finansowe z UE na realizację inwestycji infrastrukturalnych,
- możliwość pozyskania borowiny w górach,
- odzyskanie terenów z gminy Mirsk przylegających do Świeradowa-Zdroju,
- rozwój przemysłu,
- rozwój sektora usług,
- zainteresowanie inwestorów nieruchomościami,
- ułatwienia dotyczące rozwoju bazy gospodarczej,
- zwiększone zainteresowanie inwestorów zagranicznych,
- tworzenie nowych miejsc pracy w skali makro,
- pozyskiwanie środków finansowych na rozwój drobnej wytwórczości,
- kapitał zewnętrzny,
- zachowane rynki zbytu,
- infrastruktura techniczna i informacyjna, komunikacja.

W zakresie infrastruktury technicznej:

- dobra infrastruktura telekomunikacyjna,
- infrastruktura narciarska (istniejąca),
- istniejąca infrastruktura sportowa,
- napływ środków finansowych na inwestycje,
- rozwój sieci dróg,
- związki międzygminne realizujące duże inwestycje,

- rozwój komunikacji,
- stworzenie systemu informacji inwestycyjnej,
- poprawa jakości dróg w skali makro,
- budowa nowej oraz modernizacja istniejącej infrastruktury technicznej.

W zakresie kultury, sportu i turystyki:

- estetyka zabudowy hotelowej,
- infrastruktura hotelowa,
- promocja bazy hotelowo – leczniczej w krajach UE,
- rozwijająca się baza hotelowa,
- tereny umożliwiające uprawianie licznych sportów przez cały rok,
- wieloletnie tradycje wczasowo – uzdrowskowe,
- wprowadzanie festiwalu Z.B Kaczyński,
- zabytki architektury,
- charakter miasta,
- liczna baza gastronomiczna,
- rozwój agroturystyki,
- rozwój bazy turystycznej w skali makro,
- większe środki przekazywane na promocję i turystykę,
- zwiększone zapotrzebowanie na usługi turystyczne i kulturalne,
- podniesienie poziomu usług hotelowych,
- rosnąca tendencja spędzania krótkich urlopów przez Polaków,
- wzrost zainteresowania turystyką aktywną i uzdrowskową,
- zwiększenie ilości miejsc spacerowych (ścieżek rowerowych),
- budowa bazy turystycznej o regionie,
- promocja turystyki pieszej i rowerowej,
- wzrost zapotrzebowania na tereny turystyczne,
- rozwój turystyki i usług w skali makro,
- napływ turystów z UE.

W zakresie obszaru ekologia gmina zamierza:

- podjąć działania w kierunku zwiększenia ochrony środowiska naturalnego,
- stworzyć warunki do wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- stworzyć warunki dla zachowania obiektów dziedzictwa kulturowego,
- opracować program ochrony środowiska,

- wdrożyć program gospodarki odpadami,
- wybudować oczyszczalnię ścieków.

Ponadto:

- rewitalizować parki,
- promować obiekty jako atrakcje turystyczne,
- poprawiać walory przyrodnicze i środowiskowe,
- lepiej wykorzystywać walory klimatyczne gminy,
- promować walory przyrodnicze i uzdrowiskowe miasta.

6. Strefy ochrony uzdrowiskowej uzdrowiska Czarniawa-Zdrój

Celem ochrony naturalnych surowców leczniczych oraz prowadzenia i rozwijania lecznictwa uzdrowiskowego oraz kształtowania innych czynników środowiskowych dla uzdrowiska Czarniawa-Zdrój, ustalono 3 obszary (strefy) ochrony uzdrowiskowej.

Powierzchnię uzdrowiska i przebieg granic stref ochrony uzdrowiskowej "A", "B", "C", ustalił Decyzją Nr 26 A z dnia 15 stycznia 2014 roku Minister Zdrowia. (zał. nr 6).

W niniejszym operacie powierzchnia uzdrowiska i przebieg granic nie uległy zmianie, uwzględniono tylko zmianę numeracji niektórych działek ewidencyjnych gruntów, które nastąpiły po wydaniu w/w Decyzji.

Obszar uzdrowiska.

Strefa "A" ochrony uzdrowiskowej przeznaczona jest do prowadzenia działalności w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego w ściśle określonym obszarze, w którym istnieć powinny ściśle określone warunki co do powierzchni, zabudowy, wskaźników terenów zieleni itp.

Wyznaczona strefa o powierzchni 99,00 w tym tereny zielone 88,00% ha pozwala na prowadzenie lecznictwa uzdrowiskowego w sprzyjających warunkach i obejmuje wszystkie zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego. Dlatego też na obszarze tym zastrzeżonych jest szereg czynności, których podjęcie ze względu na ich oddziaływanie na warunki naturalne i czynniki środowiskowe uzdrowiska jest ściśle kontrolowane.

Strefa "A" ochrony uzdrowiskowej wyznaczona jest w granicach:

od wschodu od pld. wsch. narożnika działki nr 4 na styku z ul. Sanatoryjną **pkt. A1** granica strefy biegnie na południe granicą działek nr 26, 373/3, 37/2 do ul. Strażackiej **pkt. 2** następnie skręca na zachód i ulica Strażacką dobiega do ul. Izerskiej **pkt. 3** dalej skręca na południe ul. Izerską biegnie do skrzyżowania działek nr 17/4 z 18/2. Dalej skręcając na wschód granicą działek nr 18/2, 20, 21 dochodzi do ul. Spokojnej **pkt. 4**. Następnie biegnie na południowy-zachód ul. Spokojną do ul. Izerskiej. Następnie przecinając działkę nr 21 dochodzi do Czarnego Potoku **pkt. 5** i dalej na południe wzdłuż Czarnego Potoku biegnie do drogi na działce 7/215 **pkt. 6**.

od południa od **pkt. 6** skręca na północny-zachód i drogą będącą granicą między działkami nr 13/259 i 7/215 dobiega do skrzyżowania działek nr 7/215 i 8/247 **pkt. 7**

od zachodu od tego skrzyżowania **pkt. 7** biegnie na północ granicami działek nr 7/215, 6/240 dochodzi do działki nr 1/ **pkt. 8**.

od północy od **pkt. 8** skręca na wschód i biegnie po granicach działek nr 2, 3, 5 dochodząc do ul. Sanatoryjnej, tj. punktu wyjściowego **A1**.

Powierzchnia strefy „A” wynosi 99,00 ha, wyliczony wskaźnik zieleni wynosi 88,00 %.

Strefa **"B" ochrony uzdrowiskowej** obejmuje część obszaru miasta i gminy przylegającą do obszaru strefy **"A"**, strefa ta o powierzchni 1350,46 ha w, tym tereny zielone 71.1 % ze względu na zagospodarowanie i sposób użytkowania ma charakter ochronny dla podstawowej strefy ochrony uzdrowiskowej **"A"**. Strefa ta przeznaczona jest dla budownictwa mieszkaniowego, usług dla mieszkańców, dla budowy zaplecze techniczno gospodarczego niezbędnego dla funkcjonowania obszaru, w którym prowadzi się lecznictwo uzdrowiskowe oraz dla lokalizacji urządzeń sportowych, turystycznych itp.

Strefa **"B" ochrony uzdrowiskowej** wyznaczona jest w granicach:

od wschodu – od pkt. wyjściowego **B1**, tj. narożnik działki nr 4 z ul. Cmentarną, biegnie tą ulicą na południe do skrzyżowania ul. Cmentarnej z ul. Grunwaldzkiej i z ul. 11 listopada, **pkt. 2**. Następnie biegnie na południe ul. 11 listopada i ul. Nadbrzeżną dochodząc do granicy gminy Świeradów-Zdrój, **pkt. 3**.

od południa – od **pkt. 3** skręca na zachód, biegnie granicą administracyjną gminy do **pkt.4**, tj. do styku granicy gminy z pld. -wsch. narożnikiem działki ewidencyjnej leśnej nr 287/2 w gminie Mirsk. Następnie granicami działek ewidencyjnych leśnych nr 287/2, nr 287/3 i nr 306 dochodzi do granicy działek ewidencyjnych leśnych nr 306/3 i nr 322/6, **pkt.5** Dalej biegnie na zachód granicami działek ewidencyjnych leśnych i oddziałów leśnych nr 322/6, nr 345/3, nr 324, nr 325 dochodząc do styku granic oddziałów leśnych nr 325, nr 326, nr 348, **pkt. 6**. Dalej granicami oddziałów leśnych nr 348, nr 349, nr 316, nr 258/2 dochodzi do granicy gminy Świeradów-Zdrój, **pkt. 7** (styk działek ewidencyjnych nr 258/2 i nr 13/259).

od zachodu – od **pkt. 7** biegnie na zachód a następnie na północ granicami działek nr 13/259, nr 8/247, nr 4/242 dochodząc do drogi (działka nr 53) i dalej drogą dochodzi do ul. Długiej, **pkt. 8**. Dalej biegnie ulicą Długą na wschód i północ dochodząc do działki nr 9 **pkt. 9**,

od północy – od pkt. 9 granica strefy skręca na wschód i biegnie drogami nr 19, nr 33, nr 30, nr 31 granicami działek nr 33, nr 34, nr 7, nr6, nr 5, nr4, nr 17, nr 75, nr 14, nr 2, nr 8, nr 7, nr 15 i dochodzi do ulicy Nadrzecznej **pkt. 10**, następnie skręca na południe i ulicą Nadrzeczną dochodzi do ulicy Sanatoryjnej, następnie tą ulicą skręca na zachód dochodzi do ulicy Zacisze, **pkt. 11**, następnie skręca na pld.-wschód i ulicą Zacisze dochodzi do

działki nr 226/1, dalej granicami działek nr 226/1, nr 5/2, nr 2/239, nr 3/1238 dochodzi do działki nr 15/262, następnie skręca na płn.-wschód i granicami działek 15/252, i 14/251 dochodzi do granicy z gminą Mirsk. **pkt. 12**, następnie wzdłuż granicy dochodzi do punktu początkowego **B1**.

Granica strefy „**B**” od punktu 4 do punktu 7 pokrywa się z granicą strefy „**C**”.

Powierzchnia strefy „**B**” wynosi 1 350,46 ha, w tym 71,1% terenów zielonych.

Strefa "**C**". Strefa ta o powierzchni 1306,54 ha w tym tereny zielone 85,6 %, pełni funkcję otuliny uzdrowiska i jej głównymi zadaniami jest ochrona krajobrazu, ochrona właściwości leczniczych klimatu, ochrona przed hałasem, ochrona przed wprowadzaniem na obszar bezpośredni przyległy do uzdrowiska funkcji kolizyjnych, zarezerwowanie terenów pod urządzenia sportowe i rekreacyjne położone w pewnej odległości od uzdrowiska w celu pełnego wykorzystania walorów turystycznych i krajobrazowych regionu.

Strefa "**C**" ochrony uzdrowiskowej wyznaczona jest w granicach:

od wschodu – **pkt. C1** granica administracyjna gminy Świeradów-Zdrój biegnie na południe do południowej granicy gminy Świeradów-Zdrój, z granicą gminy Mirsk i granicą strefy „**B**” **pkt. 2**.

od południa – skręca na zachód od **pkt. 2**, biegnie granicą administracyjną gminy do **pkt.3**, tj. do styku granicy gminy z płd. wsch. narożnikiem działki ewidencyjnej leśnej nr 287/2 w gminie Mirsk. Następnie granicami działek ewidencyjnych leśnych i oddziału leśnego nr 287/2, nr 287/3 i nr 306 dochodzi do granicy działek leśnych nr 306/3 i nr 322/6. Dalej biegnie na zachód granicami działek leśnych i oddziałów nr 3 22/6, nr 345/3, nr 324, nr 325 dochodząc do styku granic oddziałów nr 325, nr 326, nr 348. Dalej granicami oddziałów i działki leśnej nr 348, nr 349, nr 316, nr 258/2 dochodzi do granicy gminy Świeradów-Zdrój, **pkt. 4** (styk działek leśnych nr 258/2 i nr 13/259). Skręca na płd-zach i granicą administracyjną Świeradowa-Zdrój dobiega do granicy państwa, **pkt. 5**.

od zachodu – granicą państwa będącą jednocześnie granicą gminy dochodzi do północnej jej granicy, **pkt. 6**.

od północy – biegnie na wschód granica administracyjna miasta Świeradów-Zdrój do punktu wyjściowego **C1**.

Powierzchnia strefy „**C**” od **punktu 2** do **punktu 4** pokrywa się z granicą strefy „**B**”.

Powierzchnia strefy „**C**” wynosi 1 306,54 ha, w tym 85,6 % terenów zielonych (biologicznie czynnych).

Powierzchnia uzdrowiska wynosi 2756,00 ha.

Teren określony strefami ochrony uzdrowiskowej przeznaczony jest do prowadzenia działalności w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego, dlatego też na obszarze tym powinny istnieć ściśle określone warunki co do powierzchni, zabudowy, wskaźników terenów zielonych itp.

W związku z powyższym na w/w obszarze zastrzeżonych jest szereg czynności, których podjęcie ze względu na ich oddziaływanie na warunki naturalne i czynniki środowiskowe jest ściśle kontrolowane (art.38 a poz. 1, 2, 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z dnia 31 maja 2017 poz. 1056 tekst jednolity ze zmianami).

7. Zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego

Polskie lecznictwo uzdrowiskowe stanowi integralną część systemu powszechnej ochrony zdrowia. Kuracja uzdrowiskowa jest zwykle kontynuacją leczenia szpitalnego lub ambulatoryjnego wielu chorób, a także w celu zapobiegania rozwojowi chorób i ich powikłań. Główną funkcją uzdrowiskowych zakładów opieki zdrowotnej jest kompleksowa rehabilitacja polegająca głównie na przywracaniu sprawności fizycznej oraz eliminowanie stresu wywołanego chorobą. W prewencji i rehabilitacji uzdrowiskowej stosuje się różnorodne metody oddziaływania: biologiczne fizjoterapeutyczne, kinezyterapeutyczne, psychoterapeutyczne, a niekiedy też farmakologiczne.

Specyficzną cechą lecznictwa uzdrowiskowego jest wykorzystanie naturalnych czynników zdrojowych i klimatycznych.

Na obszarze Uzdrowiska Czerniawa-Zdrój działalność w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego prowadzą dwa podmioty zarejestrowane jako Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej.

- Uzdrowisko Świeradów-Czerniawa Sp. z o.o. z siedzibą ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 35 59-850 Świeradów-Zdrój.
- IzerMed Sp. z o. o - Klinika Młodości Medical Centrum Rehabilitacji i Sanatorium "Czerniawa- Zdrój" z siedzibą ul. Spadzista 1-3, 59 - 850 Świeradów-Zdrój.

7.1 Uzdrowisko Świeradów-Czerniawa Sp. z o.o.

7.1.1 Szpital Uzdrowiskowy dla Dzieci Dom Zdrojowy

59-850 Świeradów-Zdrój

Ul. Sanatoryjna 48

Charakterystyka obiektu:

- powierzchnia użytkowa 3 228,06 m²,

- kubatura 13 193,0 m³,
- ilość kondygnacji 4,
- windy 1 (przystosowana dla osób niepełnosprawnych),
- ilość łóżek 130.

Budynek posiada: recepcję, bazę hotelową, bazę leczniczo-zabiegową punkt żywienia, pomieszczenia gospodarcze, pralnia, pomieszczenia administracyjno biurowe, magazyny, pomieszczenia socjalne, szatnie, sala widowiskowa.

W obiekcie zlokalizowany jest zakład przyrodoleczniczy o zdolności zabiegowej 550 zabiegów dziennie.

W obiekcie znajdują się następujące instalacje: wodno - kanalizacyjna, instalacja wody leczniczej, elektryczna, przyzywowa, odgromowa, wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej i grawitacyjnej, centralnego ogrzewania, przeciwpożarowa.

Obiekt jest ogrzewany z własnej kotłowni gazowej.

Teren wokół obiektu jest zagospodarowany.

7.2. IzerMed Sp. z o.o. - Klinika Młodości Medical Spa Centrum Rehabilitacji i Sanatorium "Czerniawa-Zdrój.

7.2.1 Centrum Rehabilitacji i Sanatorium "Czerniawa Zdrój".

59-850 Świeradów-Zdrój

ul. Spadzista 1-3.

Charakterystyka obiektu:

- powierzchnia użytkowa 6 959,80 m²,
- kubatura 24 826,00 m³,
- ilość kondygnacji 3,

- ilość wind 5,
- ilość łóżek 120.

Budynek posiada: recepcję, bazę leczniczo zabiegową, punkt żywienia, magazyny, kompleks SPA, salę fitness, salon kosmetyczny, salę konferencyjną, strefę relaksu, oranżerię, pomieszczenia administracyjne, kawiarnię.

W obiekcie zlokalizowany jest Zakład Przyrodolecznicy o zdolności zabiegowej 1141 zabiegów w ciągu dnia.

W obiekcie znajdują się następujące instalacje: wodno-kanalizacyjna, elektryczna, wentylacji grawitacyjnej i mechanicznej, instalacje wody leczniczej, przyzywową, odgromową, przeciwpożarową, sieć WIFI.

Obiekt jest ogrzewany z własnej kotłowni gazowej.

Teren wokół obiektu jest zagospodarowany.

Baza zabiegowa jest komunikacyjnie zintegrowana z bazą hotelową. Gabinety zabiegowe są tak usytuowane, aby nie miały szkodliwego wpływu jednego zabiegu na inny lub powodowały zakłóceń pracy urządzeń. Pomieszczenia są oznakowane. Informacje i różnego rodzaju instrukcje umieszczone są w widocznych miejscach na ścianach. Wszystkie zabiegi wykonywane są przez wykwalifikowany personel.

Stanowiska są wyposażone we właściwie działające aparaty i urządzenia, które posiadają odpowiednie/wymagane atesty.

Pacjenci są informowani na temat ich pobytu i stosowanych procedur leczniczych na zebraniach informacyjnych prowadzonych przez kierowników poszczególnych działów.

Szczegółowa charakterystyka obiektu szpitala uzdrowskiego, opis kierunków leczniczych, ilości łóżek, wykaz oddziałów, rodzaje udzielanych świadczeń, wykaz pomieszczeń pielęgnacyjnych, pomieszczeń zabiegowych, pomieszczeń ogólnych znajduje się w załączonych do operatu arkuszach ewidencji Naczelnego Lekarza Uzdrowiska "Szpital Uzdrowskiowy.

Wykaz kadry zatrudnionej w szpitalu uzdrowskim znajduje się z załączonych do operatu arkuszach ewidencji Naczelnego Lekarza Uzdrowiska Obsada Personalna.(Szpital Uzdrowskiowy, Zakład Przyrodolecznicy).

7.3 Urządzenia Lecznictwa Uzdrowskiego

Na terenie Uzdrowiska Czarniawa-Zdrój znajdują się 4 urządzenia lecnictwa uzdrowskiego:

1. Park Uzdrowskiowy, należący do Gminy Świeradów-Zdrój.

2. Pijalnia Uzdrowskowa Dom Zdrojowy, należąca do Uzdrowisko Świeradów-Czerniawa Sp. z o.o.- Grupa PGU.
3. Ścieżka Ruchowa w przy Centrum Rehabilitacji i Sanatorium Czerniawa-Zdrój należące do IzerMed Sp. z o.o.
4. Rehabilitacyjny Basen Uzdrowskowy o wymiarach 7,0 x 10.0, gł. 1,3 m, należący do IzerMed Sp. z o.o.

Szczegółowe informacje dotyczące każdego z wyżej wymienionych urządzeń lecznictwa uzdrowskiego znajdują się w załączonych do operatu arkuszach ewidencji Naczelnego Lekarza Uzdrowiska.

8. Profile lecznicze

W decyzji nr 26 z dnia 20.03.2009 roku ustalił następujące kierunki lecznicze dla Uzdrowiska Czerniawa-Zdrój:

1. Choroby ortopedyczno-urazowe
2. Choroby reumatologiczne
3. Choroby dolnych dróg oddechowych
4. Choroby kardiologiczne i nadciśnienie
5. Choroby górnych dróg oddechowych
6. Osteoporoza
7. Cukrzyca

1. Choroby ortopedyczno-urazowe

Szczegółowe wskazania:

- 1) sanatorium uzdrowskowe
  - a) M23, M24, S33, T92, T93 – następstwa urazów lub chorób stawów lub aparatu więzadłowego z ograniczeniem sprawności lub z ograniczeniem zakresu ruchów w stawach,
  - b) Z89 – stany po amputacjach kończyn po ostatecznym zaprotezowaniu,
  - c) M40-M42 – nabyte wady postawy w stopniu nieznacznym (dotyczy dzieci),
  - d) Q74, Q76 – wrodzone wady rozwojowe z nieznacznym ograniczeniem sprawności,
  - e) rekonwalescencja w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia szpitalnego z powodu chorób ortopedyczno-urazowych;
- 2) przychodnia uzdrowskowa:
  - a) S13, S23, S33, S39, S43, S46, S53, S56, S63, S66, S73, S76, S83, S86, S93, S96, S99 – stany po urazach tkanek miękkich mięśni, więzadeł lub torebek stawowych z nieznacznym ograniczeniem ruchów lub z utrzymującym się zespołem bólowym,
  - b) M40 – M42 – nabyte wady postawy w stopniu nieznacznym (dotyczy dzieci),
  - c) M93 – pourazowa martwica kości w okresie zdrowienia,
  - d) T91 – T93 – odległe następstwa urazów kończyn lub kręgosłupa z nieznacznym ograniczeniem sprawności,
  - e) rekonwalescencja po leczeniu szpitalnym z powodu chorób ortopedyczno-urazowych.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- a) C40, C41 – nowotwory złośliwe kości lub chrząstki stawowej w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii lub radioterapii;
- b) M84, T10, T12 – stany po złamaniach kości kończyn z opóźnionym zrostem, stawem rzekomym lub powikłane zapaleniem kości lub szpiku kostnego;
- c) M86 – zapalenie kości lub szpiku kostnego z odczynem ogólnym lub czynnymi przetokami;
- d) M99 – stany po zabiegach operacyjnych ortopedycznych z niezdolnością do samoobsługi;
- e) T09 – stany po urazach kręgosłupa z objawami tetraplegii, z odleżynami lub z niezdolnością do samoobsługi.

2. Choroby reumatologiczne

Szczegółowe wskazania:

- a) M05, M06 – reumatoidalne zapalenie stawów – okres I, II albo III, w okresie remisji,
- b) M07 – artropatie towarzyszące łuszczycy lub chorobom jelit, w okresie remisji,
- c) M10, M11 – choroby metaboliczne z zajęciem stawów (dna moczanowa, chondrokalcynoza i inne), w okresie przewlekłym z niewielkimi zmianami stawowymi,
- d) M13 – zespół Reitera z zajęciem kręgosłupa,
- e) M15 – M17, M19 – choroba zwyrodnieniowa stawów obwodowych dużych lub małych, z częściowym ograniczeniem sprawności ruchowej,
- f) M45, M46, M49 – zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa lub inne zapalne choroby kręgosłupa, w okresie remisji, z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej i niewielką destrukcją stawów,
- g) M47 – choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej,
- h) M62 – polimialgia reumatyczna ze współistniejącymi zmianami zwyrodnieniowymi,
- i) M70 – M79 – fibromialgia lub inne choroby tkanek miękkich z częściowym ograniczeniem sprawności lub o przebiegu nawracającym,
- j) stany po zabiegach operacyjnych z przyczyn reumatycznych;

3) przychodnia uzdrowskowa:

- a) M05, M06 – reumatoidalne zapalenie stawów - okres I albo II, w okresie remisji,
- b) M07 – artropatie towarzyszące łuszczycy lub chorobom jelit, w okresie remisji,
- c) M10, M11 – choroby metaboliczne z zajęciem stawów (dna moczanowa, chondrokalcynoza i inne), w okresie przewlekłym z niewielkimi zmianami stawowymi,

- d) M13 – zespół Reitera z zajęciem kręgosłupa,
- e) M15 – M19 – choroba zwyrodnieniowa stawów obwodowych dużych lub małych z nieznacznym lub średnim ograniczeniem sprawności ruchowej,
- f) M45, M46, M49 – zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa oraz inne zapalne choroby kręgosłupa, w okresie remisji, z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej i niewielką destrukcją stawów,
- g) M47 – choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej,
- h) M62 – polimialgia reumatyczna ze współistniejącymi zmianami zwyrodnieniowymi,
- i) M70 – M79 – inne choroby tkanek miękkich.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) M05, M06 – reumatoidalne zapalenie stawów w IV stopniu sprawności czynnościowej (unieruchomienie w łóżku),
- 2) M05, M06 – zaostrzenie stanu zapalnego w reumatoidalnym zapaleniu stawów z odczynem ogólnym (stany gorączkowe, świeże wysięki, duże obrzęki stawowe),
- 3) M05, M06, M14, M45 – ograniczenie funkcji ruchowych w przebiegu reumatoidalnego zapalenia stawów, zeszywniającego zapalenia stawów kręgosłupa i innych artropatii, z całkowitą niepełnosprawnością,
- 4) M05, M06, M14 – zaawansowane zmiany narządowe w przebiegu schorzeń reumatoidalnych;
- 5) M30 – M36 – układowe choroby tkanki łącznej w fazie ostrej,
- 6) M13, M89 – infekcyjne zapalenie kości lub stawów w fazie ostrej,
- 7) M96 – stany w przebiegu chorób reumatycznych wymagające pilnej interwencji chirurgicznej lub ortopedycznej.

3. Choroby dolnych dróg oddechowych

Szczegółowe wskazania:

- 1) sanatorium:
  - a) I27, I64 – pylice płuc z rozpoczynającym się zespołem serca płucnego,
  - b) J13–J18, J94 – stany po zapaleniu płuc lub opłucnej, w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia szpitalnego,
  - c) J41 – przewlekłe zapalenie oskrzeli z częstymi zaostrzeniami,
  - d) J43, I27 – rozedma płuc z rozpoczynającym się zespołem serca płucnego,
  - e) J44 – przewlekła obturacyjna choroba płuc w I albo II stopniu zaawansowania ($FEV_1 \geq 50\%$),

f) J45 – dychawica oskrzelowa;

2) przychodnia uzdrowiskowa:

a) J41 – przewlekła obturacyjna choroba płuc w I stopniu zaawansowania,

b) J13–J18, J94 – stany po zapaleniu płuc lub opłucnej, w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia szpitalnego.

Szczegółowe przeciwwskazania:

1) A15 – gruźlica płuc lub opłucnej w okresie aktywnym;

2) C34–C39 – nowotwory złośliwe dolnych dróg oddechowych przed upływem 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii lub radioterapii;

3) I27 – pełnoobjawowa niewydolność oddechowa lub oddechowo-kръżeniowa;

4) J12–J18, J20–J22 – ostre zapalenie oskrzeli, płuc lub opłucnej;

5) J45 – dychawica oskrzelowa o ciężkim przebiegu, ze stanami astmatycznymi w wywiadzie;

6) J47, A15 – rozstrzenie oskrzeli na tle gruźliczym;

7) R04 – krwawienie lub krwotoki z górnych dróg oddechowych oraz stany po krwotokach płucnych.

4. Choroby kardiologiczne i nadciśnienie (kardiologia)

Szczegółowe wskazania:

1) sanatorium uzdrowiskowe:

a) I10, I11 – nadciśnienie tętnicze I stopnia z jednym albo dwoma czynnikami ryzyka albo II stopnia bez czynników ryzyka,

b) I21, I24 – stany po przebytym zawale serca bez powikłań, w okresie do 6 miesięcy od przebycia zawału serca; w stanach po upływie 40 dni od przebycia zawału serca i utrzymującym się upośledzeniu frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35%, z zabezpieczeniem kardiowerterem-defibrylatorem (ICD),

c) I25 – przewlekła choroba niedokrwienna serca wg klasyfikacji CCS – I albo II okres

d) I41-I43 – zmiany zwyrodnieniowe i pozapalne mięśnia sercowego w klasie niewydolności serca II według NYHA; w stanach z upośledzeniem frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35%, z zabezpieczeniem kardiowerterem-defibrylatorem (ICD),

e) Q22, Q23, Z98 – stany po operacji zastawek serca po upływie co najmniej 12 miesięcy od przebytego zabiegu w okresie pełnej wydolności krąŻenia,

f) Q22- Q25 – wady serca w klasie niewydolności serca I albo II według NYHA z zachowaną funkcją skurczową lewej komory;

2) przychodnia uzdrowiskowa:

- a) I10, I11 – nadciśnienie tętnicze I stopnia z jednym albo dwoma czynnikami ryzyka albo II stopnia bez czynników ryzyka, unormowane farmakologicznie,
- b) I25 – przewlekła choroba niedokrwienia serca w okresie pełnej wydolności,
- c) Q22, Q23, Z98 – stany po operacjach wad zastawkowych serca po upływie co najmniej 12 miesięcy od zabiegu w okresie pełnej wydolności krążenia.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) I11 – nadciśnienie tętnicze III stopnia nieunormowane farmakologicznie z chwiejnym przebiegiem oraz z co najmniej dwoma czynnikami ryzyka powikłań sercowo naczyniowych;
- 2) I11 – nadciśnienie tętnicze złośliwe;
- 3) I21 – ostry zawał serca, w tym stany po upływie 40 dni od przebycia zawału serca z upośledzoną frakcją wyrzutową lewej komory (LVEF) < 35%, bez zabezpieczenia kardiowerterem-defibrylatorem (ICD);
- 4) I24 – niestabilna choroba wieńcowa;
- 5) I25 – przewlekła choroba niedokrwienia serca wg klasyfikacji CCS – III albo IV okres;
- 6) I27 – nadciśnienie płucne dużego stopnia;
- 7) I38, I30 – ostre zapalenie wsierdza lub osierdza;
- 8) I42 – kardiomiopatia przerostowa albo rozrzeniowa w klasie niewydolności serca III albo IV według NYHA;
- 9) I44 – zespół chorego węzła zatokowego, blok przedsionkowo-komorowy III stopnia, blok trójwiązkowy, blok przedsionkowo-komorowy II stopnia typu Mobitz, blok przedsionkowokomorowy II stopnia 2:1 – w przypadku braku usuwalnej przyczyny bloku i bez zabezpieczenia układem stymulującym serca;
- 10) I47 – częstoskurcze utrwalone lub częste napady częstoskurczu w wywiadzie;
- 11) I48 – napadowe migotanie albo trzepotanie przedsionków z towarzyszącym zespołem WPW lub obecnością dodatkowej drogi przewodzącej (przy braku skutecznego leczenia ablacją);
- 12) I48 – napadowe migotanie albo trzepotanie przedsionków (u chorych bez dodatkowej drogi przewodzenia) z nawrotami arytmii w ciągu ostatnich 6 miesięcy;
- 13) I49 – złośliwe, komorowe zaburzenia rytmu serca w wywiadzie, przy braku usuwalnej ich przyczyny (zaburzenia elektrolitowe, tyreotoksykoza i inne), bez zabezpieczenia kardiowerterem-defibrylatorem (ICD);
- 14) I50 – niewydolność serca w klasie niewydolności serca III albo IV według NYHA;

- 15) I71 – tętniak rozwarstwiający aorty;
- 16) I72 – tętniak serca;
- 17) I82 – ostre powikłania zatorowo-zakrzepowe;
- 18) Q24 – wady serca w klasie niewydolności serca III albo IV według NYHA lub ze złośliwymi zaburzeniami rytmu serca.

5. Choroby górnych dróg oddechowych

Szczegółowe wskazania:

1) sanatorium:

- a) J31 – przewlekłe zapalenie błony śluzowej jamy nosowej lub gardła o charakterze zanikowym, w różnym stopniu zaawansowania lub o charakterze przerostowym, niewymagające leczenia operacyjnego,
- b) J32 – przewlekłe zapalenie zatok przynosowych, niewymagające leczenia operacyjnego,
- c) J32, J35, Z98 – stany po operacjach w zakresie górnych dróg oddechowych lub zatok przynosowych, w okresie do 24 miesięcy od przebytej operacji,
- d) J35 – przewlekłe choroby migdałków podniebiennych lub migdałka gardłowego,
- e) J37, J38 – przewlekłe zapalenie krtani lub tchawicy;

2) przychodnia uzdrowskowa:

- a) J31 – przewlekłe zapalenie błony śluzowej jamy nosowej lub gardła o charakterze zanikowym, w różnym stopniu zaawansowania lub o charakterze przerostowym, niewymagające leczenia operacyjnego,
- b) J32 – przewlekłe zapalenie zatok przynosowych niewymagające zabiegu operacyjnego,
- c) J35 – przewlekłe choroby migdałków podniebiennych lub migdałka gardłowego,
- d) J32, J35, Z98 – stany po operacjach w zakresie górnych dróg oddechowych lub zatok przynosowych, w okresie do 24 miesięcy od przebytej operacji,
- e) J37, J38 – przewlekłe zapalenie krtani lub tchawicy.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) C09–C14 – nowotwory złośliwe górnych dróg oddechowych przed upływem 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii lub radioterapii;
- 2) J00–J06 – ostre infekcje górnych dróg oddechowych, wymagające intensywnej farmakoterapii;
- 3) J39 – choroby górnych dróg oddechowych z upośledzoną drożnością w wyniku znacznego przerostu adenoidalnego lub skrzywienia przegrody nosa, wymagające zabiegu operacyjnego;

4) H81, H82 – Zespół Meniera lub zespoły pseudomenierowskie.

6. Osteoporoza

Szczegółowe wskazania:

1) szpital:

a) M80, M81 – osteoporoza uogólniona, pomenopauzalna i starcza rozpoznana według kryteriów WHO (T-score poniżej -2,5 odchylenia standardowego) z przebytymi złamaniami lub bez złamań z więcej niż 2 czynnikami ryzyka,

b) M80 – stany po złamaniach z powodu osteoporozy, kompresyjne złamanie kręgosłupa, kości nadgarstka typu Collesa oraz żeber,

c) M82, M85 – osteoporoza i osteopenia z chorobami towarzyszącymi (reumatoidalne zapalenie stawów, zeszytniające zapalenie stawów kręgosłupa, cukrzyca, po sterydoterapii systemowej);

2) sanatorium:

a) M85 – osteopenia rozpoznana według kryteriów WHO (T-score do -2,5 odchylenia standardowego) z czynnikami ryzyka,

b) M82, M85 – osteoporoza albo osteopenia z chorobami towarzyszącymi (reumatoidalne zapalenie stawów, zeszytniające zapalenie stawów kręgosłupa, cukrzyca, po sterydoterapii systemowej);

3) przychodnia uzdrowskowa:

a) M85 – osteopenia rozpoznana według kryteriów WHO (T-score do -2,5 odchylenia standardowego) z czynnikami ryzyka,

b) M82, M85 – osteoporoza i osteopenia z chorobami towarzyszącymi (reumatoidalne zapalenie stawów, zeszytniające zapalenie stawów kręgosłupa, cukrzyca, po sterydoterapii systemowej).

Szczegółowe przeciwwskazania:

1) M82 – osteoporozy wtórne w przebiegu przewlekłej niewydolności nerek, szpiczaka mnogiego, nadczynności tarczycy, nadczynności przytarczyc, nadczynności kory nadnerczy;

2) M80 – osteoporoza ze świeżym złamaniem;

3) M80, Z74 – osteoporoza późna z ograniczeniem zdolności podstawowej samoobsługi lub powikłana niewydolnością układu krążenia i oddechowego.

7. Cukrzyca

Szczegółowe wskazania:

1) sanatorium:

- a) E11 – świeżo rozpoznana cukrzyca typu 2,
- b) E11 – cukrzyca typu 2 z wtórną niewrażliwością na pochodne sulfonilomocznika (celem zastosowania insuliny),
- c) E10, E11, I25, I68, I73 – cukrzyca typu 1 albo typu 2 z makroangiopatią (z wyłączeniem przypadków o znacznym zaawansowaniu powikłań),
- d) E10, E11, N08, G63, H36 – cukrzyca typu 1 albo typu 2 z mikroangiopatią: nefropatią, neuropatią, retinopatią (z wyłączeniem przypadków o znacznym zaawansowaniu powikłań),
- e) E10, E11, I15 – wyrównana cukrzyca typu 1 albo typu 2 z nadciśnieniem tętniczym,
- f) E10, E11, E66 – cukrzyca typu 1 albo typu 2 z otyłością olbrzymią ($BMI \geq 40$),
- g) E13 – cukrzyca z otyłością lub powikłaniami naczyniowymi;

2) przychodnia uzdrowskowa:

- a) E10, E11, I25, I68, I73 – wyrównana cukrzyca typu 1 albo typu 2 z makroangiopatią (z wyłączeniem przypadków o znacznym zaawansowaniu powikłań),
- b) E10, E11, N08, G63, H36 – wyrównana cukrzyca typu 1 albo typu 2 z mikroangiopatią, nefropatią, neuropatią, retinopatią (z wyłączeniem przypadków o znacznym zaawansowaniu powikłań),
- c) E88 – zespół metaboliczny,
- d) E74 – zaburzenia tolerancji węglowodanowej (IGT).

Szczegółowe przeciwwskazania:

- 1) E10, E11 – cukrzyca typu 1 albo typu 2 w okresie kwasicy, stan przedśpiączkowy;
- 2) R02 – zespół stopy cukrzycowej ze zgorzelą wymagający interwencji chirurgicznej;
- 3) Z89 – stany po amputacji kończyn z niezagojoną raną operacyjną;
- 4) E10, E11, N18 – cukrzyca z nefropatią w okresie mocznicy;
- 5) I79, I70 – cukrzyca z makroangiopatią kończyn dolnych w okresie III albo IV choroby naczyniowej;
- 6) E10, E11, I50 – cukrzyca z niewydolnością krążenia w klasie niewydolności serca III albo IV według NYHA;
- 7) E10, E11, Z74 – pełna niezdolność do samoobsługi z powodu powikłań cukrzycy lub chorób towarzyszących.

9. Naturalne surowce lecznicze

Obszar górniczy „Czerniawa-Zdrój” utworzony został decyzją Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 18.10.1968 r. Jego powierzchnia wynosi 6 874 750,00 m².

Od strony wschodniej obszar górniczy „Czerniawa-Zdrój” przylega do obszaru górniczego „Świeradów-Zdrój”. Decyzją Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej nr UG-23/83 z dnia 28.01.1983 r. oba obszary górnicze „Świeradów-Zdrój” i „Czerniawa-Zdrój” zostały objęte wspólnym terenem górniczym „Świeradów-Czerniawa”.

Granice obszaru górniczego „Czerniawa-Zdrój” wyznaczają linie łączące punkty załamania oznaczone numerami 1, 7, 10÷14 na mapie obszaru i terenu górniczego w skali 1: 25 000 , zaś granice utworzonego terenu górniczego „Świeradów-Czerniawa” wyznaczają linie łączące punkty załamania oznaczone numerami od 1 do 14 . Punkty załamania są określone współrzędnymi geodezyjnymi układu współrzędnych „1992 lub „2000”, które są wyszczególnione na mapie obszaru i terenu górniczego.

Obszar górniczy złoża wód leczniczych „Czerniawa” pod względem administracyjnym, znajduje się w przeważającej części w obrębie miasta i gminy Świeradów-Zdrój położonej w południowo - zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie lubańskim. Od strony południowej obszar górniczy graniczy z gminą Mirsk (powiat lwówecki), a od północy z gminą Leśna (powiat lubański), na zachodzie styka się z granicą czeską a na wschodzie z obszarem górniczym „Świeradów-Zdrój”.

Obejmuje on głównie teren zabudowany dzielnicy Czerniawa w Świeradowie-Zdroju i użytki rolne oraz lasy (w części południowej). W rejonie tym znajdują się jedynie lokalne drogi.

W obrębie obszaru górniczego zlokalizowane są ujęcia wód leczniczych Czerniawy-Zdroju. Złoże wód leczniczych „Czerniawa” jest pochodzenia infiltracyjnego o zasobach odnawialnych.

Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna złoża wód leczniczych „Czerniawa”.

Złoże wód leczniczych „Czerniawa” znajduje się w Sudetach Zachodnich w obrębie krystaliniku karkonosko-izerskiego, w jego północno-zachodniej części zwanej metamorfikiem izerskim. Jednostka ta zbudowana jest głównie z granitognejsów izerskich, zawierających wkładki łupków łyszczykowych.

W budowie geologicznej okolic Czerniawy-Zdroju biorą udział głównie (poza czwartorzędem) utwory krystaliczne. Prekambryjskie utwory krystaliczne reprezentowane są przez różne odmiany gnejsów i łupków krystalicznych, głównie łupków łyszczykowych

(muskowitowo-biotytowych, chlorytowo-biotytowych i serycytowych), kwarcowo-skalieniowych i biotytowo-amfibolitowych.

W obrębie kompleksu łupkowo-gnejsowego występują również młodsze żyły diabazowe i bazaltowe. Utwory czwartorzędowe o grubości od 2 do 14 m reprezentowane są przez plejstocenijskie gliny zboczowe przemieszane z gruzem skalnym oraz holocenijskie gliny zwietrzelinowe i żwiry.

Na ostateczny kształt budowy geologicznej okolic Czarniawy-Zdroju wpłynęły ruchy waryscyjskie i młodosańskie, które przyczyniły się do ukształtowania układu dyslokacji i spękań istotnych dla krążenia wód leczniczych.

W południowej części Czarniawy-Zdroju, zaznacza się forma fleksuralna, na kontakcie łupków łyszczykowych z leukogranitem, poprzecinana uskokami poprzecznymi o przebiegu N-S.

Z ich obecnością związane są wypływy szczaw w rejonie Domu Zdrojowego i wód radonowych na stoku Opaleńca. Strefa występowania szczaw w centrum uzdrowiska Czarniawa znajduje się w przecięciu uskoków o przebiegu N - S (wzdłuż doliny Czarnego Potoku) z przedłużeniem strefy dyslokacyjnej–uskoku źródłowego Świeradów-Czarniawa. Skałami zbiornikowymi dla wód podziemnych Czarniawy-Zdroju są prekambryjskie skały metamorficzne oraz czwartorzędowe zwietrzeliny i rumosze gromadzone głównie w dolinach potoków.

Wody lecznicze Czarniawy-Zdroju stanowią szczawy wodorowęglanowo- wapniowo-magnezowe, żelaziste. W strefach silnego zaangażowania tektonicznego wody zwykłe i mineralne są w kontakcie, często mieszają się tworząc zróżnicowane typy chemiczne, takie jak:

- szczawy $\text{HCO}_3\text{-Ca-Mg}$ o najwyższej mineralizacji (ok. 2500 mg/dm^3), ujęte otworem Jan-2,
- szczawy $\text{HCO}_3\text{-(SO}_4\text{)-Ca-Mg}$ powstałe wskutek mieszania się szczaw o wyższej mineralizacji z wodami słabo- zmineralizowanym,
- wody $\text{SO}_4\text{-(Cl)-Ca-Na-(Mg)}$ o najniższej mineralizacji ($0,05\text{-}0,09\text{g/dm}^3$).

Uzdrowisko Świeradów-Zdrój Sp. z o.o.- Grupa PGU eksploatuje wody lecznicze - słabozmineralizowane, swoiste, szczawy radonowe, wodorowęglanowo – magnezowo - wapniowe, krzemowe, fluorkowe.

Działalność prowadzona jest na podstawie koncesji nr 31/92 wydanej przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w dniu 30.09.1992 r. na 20 lat, uzupełniona decyzją Nr BKK/MZ/1639/96 z dnia 02.10.1996 r. o współrzędne

wyznaczające granice obszaru i terenu górniczego, zmieniona decyzją Nr GK/hg/TS/487 – 697/99 z dnia 18.02.1999r.

Decyzją Marszałka Województwa Dolnośląskiego Nr 28/2012 z dnia 20.09.2012r. przedłużono koncesję o 30 lat tj. do dnia 20.09.2041 r. (zał. nr 7).

Na podstawie decyzji zatwierdzono dokumentację geologiczną, zawierającą ustalenie zasobów wód leczniczych w Świeradowie-Zdroju: KDH/013/3070/B/70 z dnia 26.03.1970r., KDH/013/3793/B/76 z dnia 26.07.1976r. i KDH/013/3704/B/74 z dnia 05.04.1974r.

Koncesja upoważnia Uzdrowisko Świeradów–Czarniawa Sp. z o.o.-Grupa PGU do eksploatacji wód leczniczych ze złóż „Świeradów” i „Czarniawa”, objętych obszarami górnictwami „Świeradów-Zdrój” i „Czarniawa-Zdrój”, ustanowionymi decyzjami Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej w dniu 09.05.1968 r. oraz kolejno w dniu 10.10.1968 r., z przeznaczeniem do zabiegów leczniczych i produkcji rynkowej.

Odwiert "Jan II"

Odwiert: Jan II" (nr 4) znajduje się przy ulicy Sanatoryjnej w Czarniawie-Zdroju, na przeciwko Domu Zdrojowego, w dolinie Czarnego Potoku.

Głębokość otworu wynosi 197,20 m.

Konstrukcję otworu stanowią trzy robocze kolumny rur: o średnicy $\varnothing=16''$ do głębokości 19,5 m; o średnicy $\varnothing=14''$ do głębokości 75,5 m; o średnicy $\varnothing= 11 \frac{3}{4}''$ do głębokości 160,7 m. Eksploatacja samowypływem prowadzona jest rurami wydobywczymi PE (winidurkowe) o średnicy $\varnothing= 20$ mm, z lejem zapuszczonym na głębokość 149,0 m. Głowica eksploatacyjna, wyposażona w urządzenia kontrolno-pomiarowe, umieszczona jest w betonowym szybiku o wymiarach 2,5 x 2,0 x 2,5 m.

Woda z odwiertu Jan "II" posiada świadectwo Nr BU–3/WL-5/2019 wydane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego potwierdzające jej właściwości lecznicze .

Na podstawie wyników analiz właściwości fizyko – chemicznych oraz stanu mikrobiologicznego wody z odwiertu Jan "II" o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych $Q = 1,17 \text{ m}^3/\text{h}$, potwierdza się, że spełnia ona wymagania określone dla: wody leczniczej mineralnej, swoistej 0,25% wodorowęglanowo –magnezowo -wapniowej, szczawiej, krzemowej.

Woda ta może być wykorzystywana głównie do kąpieli indywidualnych w wannach oraz do kuracji pitnych wyłącznie wg zaleceń lekarskich. (zał. 8).

10. Opis klimatu

Czarniawa-Zdrój w podziale regionalnym Polski leży w podprovincji Sudety z Podgórzem Sudeckim, makroregionie Sudety Zachodnie, w mezoregionie Góry Izerskie pomiędzy Podgórzem Izerskim a Karkonoszami.

Czarniawa-Zdrój położona jest w VII, Sudeckim regionie bioklimatycznym. Jest uzdrowiskiem podgórskim dolinno-zboczowym, o typie bioklimatu umiarkowanie bodźcowym, okresowo silnie bodźcowym.

Oceny właściwości leczniczych klimatu Uzdrowiska dokonał Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyńskiego Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.

Na podstawie przeprowadzonych badań wydane zostało w dniu 24 kwietnia 2019 roku Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze klimatu (zał. nr 9).

W świadectwie stwierdza się, że Uzdrowisko charakteryzuje się:

- korzystnymi dla stosowania klimatoterapii parametrami sanitarnymi powietrza, a natężenie pól elektromagnetycznych nie zagraża zdrowiu pacjentów,
- posiada także wartości hartujące układ termoregulacyjny.

W związku z tym klimat i bioklimat Czarniawy-Zdroju może być wykorzystywany do leczenia chorób: dolnych i górnych dróg oddechowych, kardiologicznych, reumatologicznych oraz ortopedyczno-urazowych. Bioklimat Czarniawy-Zdroju posiada także walory wspomagające leczenie osteoporozy.

Określając klimat pod uwagę brano warunki termiczne, wilgotnościowe, solarne, opady i warunki wietrzne.

Podstawowe charakterystyki klimatu obliczone zostały na podstawie 2 -letniej serii danych z automatycznej stacji meteorologicznej Instytutu zainstalowanej w uzdrowisku, na terenie Kliniki Młodości Medical SPA przy ul. Spadzistej.

Wykorzystywano również dane ze stacji synoptycznej IMGW-PIB w jeleniej Górze (32 km na wschód od uzdrowiska).

Badania natężenia hałasu wykonano w dniach 4-5 kwietnia i 26-27 września 2017 r. w 4 charakterystycznych miejscach strefy "A" uzdrowiska.

Dane uzyskane z w/w stacji wskazują, że:

- norma usłonecznienia, wynosząca 1500 godzin ze słońcem w roku jest w Czarniawie-Zdrój zachowana,
- stosunki termiczno-wilgotnościowe w Czarniawie-Zdroju są umiarkowanie korzystne dla prowadzenia klimatoterapii,

- średnia liczba dni z opadem w Czerniawie-Zdrój wynosi 155 i jest znacznie niższa od dopuszczanej normy,
- liczba dni z mgłą w półroczu chłodnym jest zachowana, natomiast w półroczu ciepłym nie jest przekroczona,
- warunki wietrzne w Czerniawie-Zdroju są umiarkowanie korzystne,
- stan sanitarny powietrza w Czerniawie-Zdrój jest umiarkowanie korzystny do prowadzenia klimatoterapii,
- w strefie, w której leży Czerniawa-Zdrój, nie stwierdzono przekroczeń zanieczyszczeń określonych normą ze względu na ochronę zdrowia dla dwutlenku węgla, dwutlenku siarki, tlenku węgla ozonu, benzenu oraz metali ciężkich, jedynie sporadycznie przekraczana jest norma stężenia benzo(a)pirenu,
- w Czerniawie-Zdrój zachowana jest norma średniego stężenia pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 – ,

Opis obszarów znajduje się w świadectwie potwierdzającym właściwości lecznicze klimatu a lokalizacja tych obszarów przedstawiona jest na mapie załączonej do opracowania Instytutu „Właściwości Lecznicze Klimatu Uzdrowiska Czerniawa-Zdrój”.

Dla wydania świadectwa potwierdzającego właściwości lecznicze klimatu uzdrowiska Czerniawa-Zdrój Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. St. Leszczyńskiego Polskiej Akademii Nauk przeprowadził niezbędne badania i analizy pomiarów wpływających na klimat uzdrowiska.

Dokonano ogólnej oceny:

1) warunków klimatycznych, w tym:

- warunków solarnych (uśłonecznienie),
- warunków termiczno-wilgotnościowych,
- opadów i zjawisk atmosferycznych,
- warunków wietrznych.

2) warunków biotermicznych:

- uniwersalny wskaźnik obciążeń cieplnych,
- dopuszczalny poziom aktywności fizycznej.

3) pogody, z punktu widzenia klimatoterapii,

4) stanu sanitarnego powietrza:

- metale ciężkie,
- dwutlenek siarki,
- dwutlenek azotu,

- benzen,
- ozon,
- pył zawieszony PM 10 oraz pył zawieszony PM_{2,5}.

5) klimatu akustycznego,

6) pola elektromagnetycznego.

Badanie poziomu pól elektromagnetycznych wykonano zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12.11 2007 r. (Dz. U. Nr 221; poz.1645, z dnia 10 lipca 2017 r.) przez Laboratorium Wzorców i Metrologii Pola Elektromagnetycznego Politechniki Wrocławskiej. Na podstawie badań i uzyskanych danych można stwierdzić, że w Czerniawie-Zdrój na obszarze strefy „A” ochrony uzdrowiskowej spełnione są normy dotyczące poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku.

Szczegółowe wyniki badań, opisy, tabele dotyczące klimatu w Czerniawie-Zdrój znajdują się w załączonym do niniejszego operatu opracowaniu Instytutu Geografii PAN "Właściwości Lecznicze Klimatu Uzdrowiska Czerniawa-Zdrój".

W/w opracowanie powyższe jest integralną częścią operatu.

11. Spełnienie kryteriów utrzymania statusu uzdrowiska

Opracowany operat wykazuje, że Czarniawa-Zdrój posiada bardzo dobre warunki i możliwości leczenia uzdrowiskowego a tym samym spełnia wymagania zawarte w art. 34 ust. 1 z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z dnia 31 maja 2017 r. poz. 1056 tekst jednolity ze zmianami):

- I. Posiada odpowiednie warunki bioklimatyczne i właściwe czynniki środowiskowe.
- II. Posiada naturalne surowce lecznicze w postaci złóż wód uznanych za lecznicze.
- III. Posiada klimat leczniczy.
- IV. Posiada zespół odpowiednich zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego.
- V. Posiada dostosowaną do wykonywanego profilu leczniczego dobrze wyposażoną bazę zabiegową.
- VI. Posiada przygotowaną kadrę fachową.
- VII. Posiada odpowiednią bazę hotelową o dobrym standardzie, urządzenia do lecznictwa uzdrowiskowego i rekreacyjnego, prowadzi leczenie uzdrowiskowe na wysokim poziomie.
- VIII. Posiada odpowiednią ciągle rozwijającą się infrastrukturę techniczną.
- IX. Posiada obowiązujący plan zagospodarowania przestrzennego gminy oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategię rozwoju.

Utrzymanie statusu uzdrowiska przez gminę Czarniawa-Zdrój pozwoli na zachowanie ciągłości świadczenia usług uzdrowiskowych, utrzymania istniejącej bazy leczniczej, wykorzystania wykwalifikowanego personelu medycznego, zawieranie kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia oraz dalszy rozwój uzdrowiska.

Zespół opracowujący operat

Burmistrz Miasta

11. BIBLIOGRAFIA

Przy wykonywaniu operatu uzdrowiskowego dla Uzdrowiska Czerniawa-Zdrój, zespół wykonywający operat wykorzystywał:

- 1) Opracowanie klimatyczne zawarte w publikacji Prof. dr hab. Krzysztofa Błażejczyka – z PAN
- 2) Kompendium Balneologii prof. dr hab. Ireny Ponikowskiej
- 3) Materiały i dane dostarczone przez Zarząd Zakładu Lecznictwa Uzdrowiskowego w Uzdrowisku Czerniawa-Zdrój.
- 4) Materiały dostarczone przez Urząd Miejski w Świeradowie-Zdroju:
  - a) plan rozwoju gminy Świeradów-Zdrój,
  - b) podkłady geodezyjne.
- 5) Strony internetowe:
  - a) Urzędu Miejskiego w Świeradowie-Zdroju
  - b) Fonotekę Miasta –Gminy Świeradów-Zdrój
- 6) Materiały marketingowe zakładów lecznictwa uzdrowiskowego, działające na obszarze gminy Świeradów-Zdrój.